

Helyi Óvodai Nevelési Program

Felsőrajki Arany János Napköziotthonos Óvoda

OM:037559

Tartalom

I. BEVEZETŐ	1
I/1. Az óvoda adatai	1
Az intézményre vonatkozó legfontosabb információk:	1
I/2. A helyi nevelési program módosításának törvényi háttere	1
II. HELYZETKÉP, KÖRNYEZETI SAJÁTOSSÁGOK	3
II/1. Személyi feltételeink	3
II/2. Az intézmény bemutatása	3
II/3. Tárgyi feltételeink	4
II/4. Szülői igények, elvárások	4
III. KÜLDETÉSNYILATKOZAT	5
III/1. Az intézmény pedagógiai hitvallása	5
III/2. Általános pedagógiai alapelvek	5
IV. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	7
IV/1. Gyermekkép	7
IV/2. Óvodakép	8
V. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	10
V/1. Egészséges életmód alakítása	10
a. <i>Helyes életritmus</i>	11
b. <i>Táplálkozás</i>	11
c. <i>Testápolás</i>	12
d. <i>Öltözködés</i>	12
e. <i>Mozgás</i>	12
f. <i>Edzés, levegőzés</i>	12
g. <i>Pihenés, alvás</i>	12
h. <i>Feladataink</i>	13
i. <i>A gyermekek fejlődésének várható eredményei az óvodáskor végére:</i>	13
j. <i>Eljárásrend a diabéteszes gyerekek ellátására óvodában, iskolában:</i>	13
V/2. Érzelmi, erkölcsi, értékorientált közösségi nevelés és a szocializáció	14
a. <i>Célunk</i>	16
b. <i>Feladatunk</i>	17
c. <i>Befogadás</i>	18
d. <i>A gyermekek tevékenységének megszervezése</i>	18
e. <i>Hagyományok, ünnepek</i>	18
V/3. Anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés	19
V/3./1. <i>Az óvodai anyanyelvi nevelés</i>	19
V/3./2. <i>Értelmi nevelés és fejlesztés</i>	22

VI. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE	24
VI/1. Szabály- és szokásrendszer	24
VI/2. Az óvoda kapcsolatrendszere	27
VII.....	INKLUZÍV NEVELÉS
.....	31
VII/1. Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló (2011. évi CXCV. tv. 4.§ 13. bekezdés):	31
VII/2. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek óvodai nevelésének alapelvei	33
VII/3. Célunk.....	34
VII/4. Feladatunk.....	34
VII/5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermek fejlettségének mutatói az óvodai élet végére	35
VIII.	GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGÜNK
.....	36
IX. A PEDAGÓGIAI MUNKA DOKUMENTÁCIÓI – A GYERMEKEK FEJLETTSÉGÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSE	40
IX/1. Az intézmény működését szabályozó dokumentumok	40
IX/2. Pedagógiai munka dokumentációi	40
IX/3. A gyermekek fejlettségállapotának mérése	41
X. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI	42
X/1. Játék.....	42
a. <i>Célunk</i>	43
b. <i>Feladatunk</i>	43
c. <i>A játék tartalmi formái</i>	44
d. <i>A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére</i>	44
e. <i>A megvalósulás folyamata, feltételek megteremtése</i>	45
X/2. Verselés, mesélés	45
a. <i>Célunk</i>	46
b. <i>Feladatunk</i>	46
c. <i>Tartalom</i>	46
d. <i>A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére</i>	47
e. <i>A megvalósulás folyamata, feltételek megteremtése</i>	47
X/3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	47
a. <i>Célunk</i>	48
b. <i>Feladatunk</i>	48
c. <i>Tartalom</i>	49
d. <i>A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére</i>	49
e. <i>A megvalósulás folyamata, feltételek megteremtése</i>	50
X/4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	51
a. <i>Célunk</i>	51
b. <i>Feladatunk</i>	51

<i>c. Tartalom</i>	52
<i>e. A megvalósulás folyamata, feltételek megteremtése</i>	54
X/5. Mozgás	54
<i>a. Célunk</i>	55
<i>b. Feladatunk.....</i>	55
<i>c. Tartalom</i>	55
<i>d. A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére</i>	56
<i>e. A megvalósulás folyamata, feltételek megteremtése.....</i>	56
X/6. A külső világ tevékeny megismerése	56
<i>Környezeti nevelés.....</i>	57
<i>a. Célunk</i>	57
<i>b. Feladatunk.....</i>	57
<i>c. Tartalom</i>	59
<i>d. A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére</i>	59
<i>e. A megvalósulás folyamata, feltételek megteremtése</i>	60
<i>A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismerése, matematikai tartalmú ismeretek</i>	60
<i>a. Célunk</i>	61
<i>b. Feladatunk.....</i>	61
<i>c. Tartalom</i>	62
<i>d. A fejlesztés várható eredményei óvodáskor végére.....</i>	63
<i>e. A megvalósulás folyamata, feltételek megteremtése</i>	63
VIII/7. Munka jellegű tevékenységek	64
<i>a. Célunk.....</i>	64
<i>b. Feladatunk</i>	64
<i>c. Tartalom</i>	65
<i>d. Fejlődés várható eredményei óvodáskor végére</i>	65
<i>e. A megvalósulás folyamata, feltételek megteremtése</i>	66
VIII/8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	66
<i>a. Célunk.....</i>	67
<i>b. Feladatunk</i>	67
<i>c. Tartalom</i>	68
<i>d. A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére</i>	68
<i>e. A megvalósulás folyamata, feltételek megteremtése</i>	68
XI.AZ ÓVODAI MUNKA ELLENŐRZÉSE, ÉRTÉKELÉSE.....	70
XII..... ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK	71
XIII. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	72

I. BEVEZETŐ

I/1. Az óvoda adatai

Az intézményre vonatkozó legfontosabb információk:

- Az intézmény hivatalos neve: Felsőrajki Arany János Napköziotthonos Óvoda
- Az intézmény jellege: köznevelési intézmény
- Az intézmény OM azonosítója: 037559
- Az intézmény címe és telefonszáma: 8767 Felsőrajk, Szabadság utca 52.; +36 93/354-005
- Az intézmény alapítója/fenntartója: Felsőrajki Arany János Napköziotthonos Óvoda Intézményi Társulása
 - Székhelye: 8767 Felsőrajk, Kossuth Lajos utca 8.
 - Elérhetősége: +36 93/354-001
 - Hatályos alapító okirata: FRK/475-3/2023
 - Ellátott feladat: óvodai nevelés
- Az intézményben a nevelés nyelve: magyar
- Hitoktatás lehetősége: Felsőrajki Római Katolikus Plébánia által biztosított hitoktatás (havi 1 alkalommal)
- Az intézmény jogállása: önálló jogi személy
- Az intézmény gazdálkodási jogköre: részben önálló gazdálkodó
 - Gazdálkodási ügyeit a Garabonci Közös Önkormányzati Hivatal Felsőrajki Kirendeltsége végzi.
- Az intézmény vezetője: Vargáné Németh Katalin
- Óvodai csoportok száma: 2
- Hivatalos férőhely: 50 fő

Óvodánkba Alsórajkról, Felsőrajkról és Pötrétéről érkeznek gyermekek.

I/2. A helyi nevelési program módosításának törvényi háttere

A helyi nevelési program módosítását és kiegészítését az alábbi jogszabályok, törvények, rendeletek figyelembevételével készítettük el:

- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- 1997 évi XXXI. Törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról

- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról.
- 2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól
- 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról.
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény
- 368/2011. (XII. 31.) Kormányrendelet az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII.31) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről
- 363/2012. (XII. 17) Kormányrendelet az óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról - 2023. 12. 31-ig
- 401/2023. (VIII.30.) Kormányrendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023.évi LII. törvény végrehajtásáról

II. HELYZETKÉP, KÖRNYEZETI SAJÁTOSSÁGOK**II/1. Személyi feltételeink**

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.

Mind a két főállású óvónő felsőfokú végzettségű. Az óvodavezető szakvizsgázott pedagógus, közoktatás vezetői végzettséggel rendelkezik. A két csoport miatt szükség lenne még további két óvodapedagógusra.

A nevelőmunkát közvetlenül 2 dajka segíti.

Óvodánk főző konyhájában 3 főt alkalmazunk: 1 fő ételmezésvezető, 2 szakácsnő. 1 konyhai kisegítőre lenne még szükség.

Humán erőforrásunk:

Micimackó csoport	Katica csoport
Óvodapedagógus: 1 fő Dajka: 1 fő	Óvodapedagógus: 1 fő Dajka: 1 fő
Gyermekvédelmi felelős: az óvoda vezetője	
Külső partnerek: Logopédus, gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus Plébános (hitoktató) Gyermekorvos, védőnő Gyermekjóléti szolgálat szakembere	

A nevelőtestület képzettségi mutatói:

Pedagógus szakképzettséggel rendelkezik	2 fő (mindkét óvodapedagógus)
Szakvizsgával rendelkezik	1 fő (óvodavezető)
Dajkaképzőt végzett	1 fő (dajka)
Képesítéssel nem rendelkezik	1 fő (dajka)

II/2. Az intézmény bemutatása

Felsőrajk a Dunántúl kis faluja Nagykanizsa - Zalaegerszeg - Pacsa által határolt területen a Principális csatorna mellett. Természeti adottságai jók: óvodánkat erdők, mező, dombok és víz veszi körül. Óvodánkat és a hozzátartozó óvónői szolgálati lakást 1974-ben kezdték el építeni. Kisfaludy Stróbl Zsigmond által adományozott pénzösszeg felhasználásával és a környező falvak (Alsórajk,

Pötréte) lakosságának társadalmi összefogásával. Két csoportszoba, öltöző, mosdó, elkülönítő, óvónői szoba, konyha és a konyhai kiegészítő helyiségek kaptak benne helyet. Később bővítették, így készült el az étkező, melyet az iskolások, valamint a vendégétkezők vesznek igénybe.

Az óvoda épületének hiányossága: nincs tornaterme. 2023. tavaszán elkezdődött a szennyvízelvezető rendszer kiépítése, melyre nagy szükség van.

Udvarunk nagyméretű, 2.500 m²-es, tágas, ideálisnak mondható. Jó elrendezésű, helyet biztosít mozgásfejlesztő játékoknak, homokozónak, betonozott területnek egyaránt. 2010-ben épült az udvari játéktároló, és a gyermekek részére mosdóhelyiség.

2021-ben az óvoda előkertje új formát kapott, parkosítva lett. A külső raktárépületben új szertár került kialakításra.

2022 nyarán 40 milliós pályázati forrásnak köszönhetően megtörtént az óvoda világításának és fűtésének korszerűsítése. Felújításra került a teljes vizesblokk, illetve mozgáskorlátozott mellékhelyiséget hoztak létre. A csoport-, és nevelői szobában új padlózatot raktak. Az épületet és a padlást szigetelték. Szintén pályázati forrásból, 4 millió forintból új udvari játszóeszközöket telepítettünk.

II/3. Tárgyi feltételeink

Nevelő - oktató munkánkat segítő felszereltségünk az IKT eszközöket tekintve szegényes. Mindössze egy régi Cd lejátszós, kazettás magnónk van. Irodai munkánkat számítógép, fénymásoló és laminológép segíti. Ezek pótlására, bővítésére folyamatosan szükség van.

Az elmúlt két év során könyvtármányunk gyermekkönyvekkel bővült.

A kötelező (minimális) eszközök és felszerelésekről szóló 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet alapján az óvoda rendelkezik a megfelelő eszközökkel, csak tornaszobánk nincsen. Erre a célra a nagyobbik csoportszobát használjuk.

II/4. Szülői igények, elvárások

- Nyugodt, bizalomteli, szeretetteljes óvodai légkör
- Gyermekeik sokoldalú személyiségfejlesztése
- Nevelő partneri viszony kialakítása gyermekeik óvónőjével, dajkával
- Igényes kulturális-, és egyéb rendezvények, szolgáltatások biztosítása
- Jól felszerelt, tiszta, esztétikus környezet
- Betekintési lehetőség az óvoda életébe
- Nyitott óvodai programok
- Iskolai életmódra való igényes felkészítés

III. KÜLDETÉSNYILATKOZAT

III/1. Az intézmény pedagógiai hitvallása

„A legtöbb, amit a gyermekeinknek adhatunk: gyökerek és szárnyak.”

(Johann Wolfgang von Goethe)

Pedagógiai munkánk során arra törekszünk, hogy a családokkal közösen „szilárd gyökereket” és „bontakozó szárnyakat” adjunk a gyermekeknek.

Alapvető feladatunk: a gyermek emberi méltóságának, jogainak biztosítása. Személyiségfejlődésének, egyéni képességeinek kibontakoztatása, az egyenlő hozzáférés biztosításával.

Egész munkánkat át kell, hogy hassa a gyermekek egyéni különbségének tiszteletben tartása, a szereteten, őszinte érdeklődésen és elfogadáson alapuló magatartás, valamint a nagyfokú tolerancia.

Differenciált egyéni bánásmóddal juttatjuk a gyermekeket képességeik szerinti legmagasabb szintre.

Feladatunk a világban jól eligazodó, nyitott, az eredményeknek örülni tudó, kiegyensúlyozott gyermekek nevelése. Szeretetteljes, családi légkörben neveljük és fejlesztjük gyermekeinket, ahol elsődleges tevékenység a szabad játék.

III/2. Általános pedagógiai alapelvek

- „A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvoda kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet játszik” (ONOAP)
- „Az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletbe tartásának megerősítésére kell irányulnia az egyenlő hozzáférés biztosításával” (ONOAP)
- „A gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet, megbecsülés, bizalom övezi” (ONOAP)
- „A gyermeket, mint fejlődő személyiséget különleges gondoskodás és védelem illeti meg” (ONOAP)
- A nevelőmunkát a tudatosság és tervszerűség jellemzi. A tudatosan tervezett és szervezett nevelő hatások rendszere teszi lehetővé az egyéni sajátosságokat is figyelembe vevő személyiségfejlesztést, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását.
- A nevelőmunka alapját a gyermek pontos, „naprakész” ismerete képezi.
- A differenciálás a nevelőmunkában és a tanulásszervezésben egyaránt alapvető fontosságú.
- Az óvodai nevelés gondoskodik a gyermeki szükségletek kielégítéséről.
- A gyermek tevékenységeinek szervezésében és a fejlesztőmunka során a játék elsődlegességét érvényesíteni kell.
- A fejlesztő hatások mindig a gyermek életkorához, egyéni igényeihez, szükségleteihez

igazodjanak. A figyelem, kivárás, tolerancia, segítségnyújtás elfogadás, türelem jelenjen meg a mindennapokban.

- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek támogatása, segítése.
- Biztosítjuk az esélyegyenlőséget a különböző szociális és kulturális környezetből érkező gyermekeinknek.
- Partnerközpontúság érvényesülése – a partnerek igényeire, elvárásaira figyelő, elégedettségének elnyerésére törekvő intézményi működés kialakítása és biztosítása
- Minden dolgozóra érvényes alapelv: aki az óvodában dolgozik, értéket közvetít, nevel, függetlenül attól, hogy rendelkezik-e erről diplomával.
- Az óvoda nevelőtestülete munkája során érvényesíti az innovatív pedagógiai törekvéseket.
- Biztosítani kell a migráns gyermekek nevelésében az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

IV. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

IV/1. Gyermekkép

"Nem az a feladatunk, hogy a növekvő generációnak meggyőződéseket közvetítsünk. Hozzá kell segítenünk, hogy a saját ítélő erejét, a saját felfogó képességét használja. Tanuljon meg a saját szemével nézni a világban." (Rudolf Steiner)

Fontos alapelveként kell érvényesülnie annak, hogy az óvodás gyermek alapvető tevékenysége a játék, erre kell épülnie a tanulásnak és nevelésének egyaránt.

Óvodánkban valamennyi nevelési területen legfontosabb feladat a differenciált személyiségfejlesztés megvalósítása.

Célunk: a 3-7 éves gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése. A nevelés az óvodában családi, derűs légkörben folyik. A sokoldalú nevelőmunkának át kell fognia a gyermeki személyiség egészét és az érzelmi biztonság burokszerében biztosítani kell mind a testi, mind az értelmi, mind a közösségi fejlődést.

A gyermekek egyéni sajátosságai, a különbözőségének elfogadása, szeretete, megbecsülése, tiszteletben tartása pedagógiai munkánk fontos eleme.

Fontos feladatnak tartjuk, hogy az óvodai nevelésben, a fejlesztésben alkalmazott módszer-és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg. A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése során figyelemmel kell lenni arra, hogy a sérült gyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti.

A gyermek iránti elvárás a fogyatékoságának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg, terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést.

A nevelési célok megvalósítása érdekében az óvodai nevelőmunkának az alábbi feladatokat kell megvalósítania:

- A testi fejlődés biztosítására az óvodai nevelés segítse elő, hogy a gyermekek egészségesek, edzettek, alkalmazkodó képesek legyenek,
- mozgásuk váljék összerendezetté,
- sajátítsák el a megfelelő egészségügyi szokásokat,
- ismerjék fel a legalapvetőbb testi szükségleteiket, és maguk járuljanak hozzá kielégítésükhöz,
- szívesen tartózkodjanak, tevékenykedjenek a szabadban.

Az értelmi fejlődés terén a gyermekek legyenek képesek:

- érzékszerveik útján az őket körülvevő valóságos tapasztalati síkon megismerni,
- az így szerzett ismeretek között az egyszerű összefüggéseket az óvónő irányításával észrevenni.
- kialakult észlelési képességeiket összerendezetten használni,
- az egyszerű gondolkodási műveletek alkalmazására,
- a tapasztalat útján szerzett ismeretek emlékezetben tartására,
- ismereteik alapján életkoruknak, egyéni fejlettségüknek megfelelő feladat irányított, majd önálló megoldására,
- gondolataik, érzéseik kifejezésére.

A közösségi fejlődésük eredményeképpen az óvodai nevelés:

- tegye vonzóvá az óvodai közösséget,
- segítse elő, hogy kialakuljanak a derűs, nyugodt, tevékeny óvodai élethez szükséges szokások,
- járuljon hozzá az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képesség igényének kialakulásához,
- alapozza meg a feladattudat, feladattartás, az önállóság és a szociálisan elfogadható önérvényesítés képességét.

IV/2. Óvodakép

Az óvoda a közoktatási rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek 3. életévétől az iskolába lépésig, legfeljebb 7 éves korig. Biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit. Az óvoda funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő, személyiségfejlesztő funkció. Az óvoda közvetetten segíti az iskolai közösségben történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését. Mintát ad a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulásához.

Az óvodai nevelés célja:

- az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlesztése,
- a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése,
- az életkori- és egyéni sajátosságok figyelembevétele, fejlesztése,
- a különleges gondozást igénylő gyermekek ellátása.

Az óvodai csoport szerkezete:

Gyermekcsoportjaink osztatlan szervezésűek. Ebben a szervezési formában biztosított a modellkövetés,

utánzás feltétele, eredményesebb a szocializálódás, az önállóság tanulása. A gyermekek megtanulnak alkalmazkodni, fokozódik empátiás képességük, természetesebben fogadják a másságot. A testvérek, barátok, ismerősök növelik a beszoktatás eredményességét. A már kialakult, nagyok által alkalmazott szokásrend, viselkedés a kicsik számára természetes velejárója az óvodai életnek. Az eltérő fejlettségű gyermekek nem szigetelődnek el. Mindenki talál partnert vagy támogatót.

Az SNI-s gyermekek részére óvodánkban a rehabilitációs fejlesztő foglalkozások megtartását utazó gyógypedagógus látja el a fogyatékosság típusának megfelelően a Tanulási képességet Vizsgáló Szakértői Bizottság által meghatározott óraszámokban. A sajátos nevelési igény nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrációjának sikerkritériuma óvodánkban a gyermekek beilleszkedése, fejlődése, az együtt haladás lehetősége, melynek eredményes megvalósítását az alábbiak szolgálják:

- Az együttnevelés megvalósításában érvényesül a rehabilitációs szemlélet és a sérülésspecifikus módszertani eljárások alkalmazása.
- A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, az eltérő mértékéhez, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

V. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- Egészséges életmód alakítása (az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása; az étkezés terén, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- Érzelmi, erkölcsi, értékorientált közösségi nevelés és a szocializáció - a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, illetve a családhoz, szülőföldhöz való kötődés.
- Anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés - valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat, érdeklődést, életkori sajátosságok figyelembevétele, változatos tevékenységek biztosítása, amelyeken keresztül további élményeket a gyermek spontán és tervezetten szerez.

V/1. Egészséges életmód alakítása

A gondozás az óvodai nevelés egyik alapvető tevékenysége. A kisgyermek olyan szükségleteit elégíti ki, amely elősegíti növekedését, fejlődését, hozzájárul egészségének megőrzéséhez, jó közérzetéhez, egészséges életmódjának kialakulásához, és megteremti a nevelési hatások kedvező érvényesülésének feltételeit. Ezzel a gyermekek testi nevelésén kívül hozzájárul az egész személyiség alakulásához. Az egészség óvodáskorban is szomatikus, pszichikus és szociális elégedettséget, harmóniát jelent. A családból érkező gyermek számára az új környezetben nemcsak a tárgyi feltételek, hanem az életritmus is szokatlan. Az új környezetben a gyermekek gyakrabban betegszenek meg, fáradékonnyá, étvágytalanná válhatnak, esetleg idegenkednek az alvástól. A beilleszkedés az alkalmazkodás nehézségeit az óvoda minden dolgozója tartsa természetesnek. Az átmenetet jelentősen megkönnyíti a fokozatos beszoktatás, a nevelő törődő, segítő, tapintatos, türelmes magatartása, a gyermek személyes tárgyainak, egy-egy otthoni szokásának elfogadása.

Az egészséges személyiségfejlődés egyik legfontosabb feltétele az óvónő és a gyermekek közötti jó kapcsolat. A nevelő megkülönböztetett figyelemmel, keresztnévén szólítással, gondoskodással vegye körül a gyermeket. Szavai, tekintete, hangsúlya, mozdulatai, gesztusai gondozás közben is figyelmet, elfogadást közvetítsenek.

A kisgyermek jó közérzetéhez a felnőtt testközelségére is szükség van. A gyermekek szükségleteik

kielégítésére fokozatosan válnak képessé.

Az óvodába lépéskor a gyermekek az önkiszolgálásban különböző fejlettségi fokon vannak és e téren is eltérő ütemben fejlődnek. A cél az, hogy a gyermek saját fejlettségéhez viszonyítva eljuthasson az optimális szintre. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel. Segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző dajkával.

Az óvónő a gyermek eredményes gondozása érdekében működjek együtt a családdal. Fontos, hogy a szülők is segítsék a gyermek érzelmi feloldódását, óvodai beilleszkedését.

Az emberek egészségi állapotát jelentősen befolyásolja életmódjuk. Az óvodában az életritmus, a táplálkozás, a testápolás, öltözködés, mozgás, edzés, pihenés és alvás megszervezésével, az ehhez kapcsolódó gyermeki tevékenységekkel és az ezen alapuló szokások kialakításával biztosítja a nevelő a megfelelő életmódot.

Megfelelő szakemberek bevonásával, szülőkkel együttműködve, az óvodapedagógusok speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatokat látnak el.

a. Helyes életritmus

Ez a gondozás központi kérdése.

A napi életritmus, a rendszeresen, megszokott időben végzett tevékenységek visszahatnak az életfolyamatokra, így az egészséges testi-, és szellemi fejlődésnek is feltételei. Az óvónő a gyermekek óvodában eltöltött idejét tudatosan és élettani szükségleteik figyelembevételével tervezzé. A nyugodt, kiegyensúlyozott élettempó érdekében a gyermekek óvodában eltöltött idejét ésszerűen, a szükségleteknek megfelelően kell beosztani. Ezt szolgálja a napirend.

b. Táplálkozás

A növekedés és fejlődés egyik legfontosabb feltétele a táplálkozás. A tápanyagok a játék, a mozgás vagy más tevékenység során fogyasztott energiát pótolják. A gyermekek az óvodában a napi háromszori étkezéssel napi tápanyagszükségletük 65-70 %-át kapják meg. Ebben megfelelő mennyiségben és arányban szerepeljenek a fehérjék, a szénhidrátok, a növényi zsíradékok, vitaminok, ásványi sók és rostos anyagok. Különösen fontos a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettségtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése.

Az étkezésekre azonos időpontban kerüljön sor, mert így alakulnak ki és erősödnek meg a táplálkozás feltételes reflexei. Az étkezés előtti várakozás idejét az óvónő a lehető legrövidebbre csökkentse. A gyermekek ízlésében, étvágyában, táplálkozási szokásaiban nagy egyéni különbségek vannak. Az óvónő ösztönözze, de ne kényszerítse az étel elfogyasztására.

c. Testápolás

A testápolás a gyermekek egészségének védelmét, a betegségek megelőzését, az egészségmegőrzést, testük, fogazatuk, ruházatuk gondozását, rendszeres, szükség szerinti tisztálkodásukat és tisztaságigényük kialakulását szolgálja.

Az óvónő készítse a gyermeket szükségleteinek, kívánságainak jelzésére, szóbeli kifejezésére. Szükségük van a testápolásban a felnőttek közreműködésére. Velük együttműködve alakul ki igényük az önálló testápolásra. Fokozatosan jutnak el odáig, hogy önmagukkal, ruházatukkal, használati tárgyaikkal kapcsolatban is igénylik a rendet, tisztaságot.

d. Öltözködés

Az öltözködés védekezés az időjárás változásai ellen, de egyúttal fejlesztheti a gyermekek ízlését, önállóságát is. Az óvónő kérje a szülőket, hogy a gyermekek öltözeke célszerű, önállóságukkal és az óvodai élettel összhangban legyen. A hőmérsékleti változások ellensúlyozására ajánlatos a többretegű öltözködés.

e. Mozgás

A gyermekek mozgásigényének kielégítését és fejlesztését a testnevelési foglalkozások és a szabadban végezhető különböző mozgásos tevékenységek szolgálják, melyeket részben a gyermekek szabadon választanak, részben a nevelő kezdeményez, szervez. Fontos a mindennapi testnevelés, lehetőség szerint szabadban.

f. Edzés, levegőzés

Edzésen a gyermekek levegőhöz, napfényhez, árnyékhoz, hideghez, meleghez, a levegő mozgásához való hozzászoktatását értjük, melyet rendszeres, következetes, fokozatossággal valósítunk meg. Lehetőség szerint minél több időt töltünk a szabad levegőn, az időjárásnak megfelelő ruházatban. Figyelünk az aktív és passzív pihenés egészséges arányára.

Az egészség megőrzéséhez fontos, hogy a gyermekek szervezete képes legyen alkalmazkodni az időjárás változásaihoz. A szabad levegőn való rendszeres tartózkodás növeli az ellenálló képességet. A gyermekek edzését, mozgáskoordinációjának fejlesztését sok tevékenység szolgálhatja.

g. Pihenés, alvás

A gyermek alvásszükséglete kielégítésének egy része az óvodára hárul. A nyugodt pihenés, alvás egyik feltétele a zavaró belső és külső ingerek megszüntetése, ezért fontos, hogy ahol a gyermekek pihennek ott csend, nyugalom legyen.

h. Feladataink

- Balesetmentes, biztonságos környezet kialakítása és fenntartása.
- Változatos, motiváló eszközök biztosítása a mozgásszükséglet kielégítéséhez.
- Aktív napi testmozgás biztosítása, lehetőleg szabadban.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlesztése.
- A szervezet edzése, ellenálló képességének növelése.
- A szabad játék során spontán, kötetlen, természetes mozgások ösztönzése.

i. A gyermekek fejlődésének várható eredményei az óvodáskor végére:

- Igénylik a tiszta, esztétikus környezetet. Vigyáznak rá, és aktívan részt vesznek fenntartásában.
- Elsajátítják a kulturált étkezés szokásait.
- Önállóan elvégzik a saját személyükkel kapcsolatos tisztálkodási teendőket.
- Önállóan használják a WC –t.
- Megfelelő ütemben öltözködnek, ruhájuk rendjére ügyelnek.
- Ismerik az egészséges életmód alapvető követelményeit, igényük lesz az egészséges táplálkozás iránt.
- Tudatosan óvják, védik környezetük növény- és állatvilágát!
- Igényükké válik a rendszeres mozgás, a szabadban való tartózkodás, a sétákon, kirándulásokon való részvétel.

j. Eljárásrend a diabéteszes gyerekek ellátására óvodában, iskolában

- **A gyerek rosszul érzi magát** – mérjük meg a vércukrát, hogy lássuk, a rosszullet a cukorszint változásával van-e összefüggésben. Ha igen, azaz a vércukor túl alacsony (4 mmol/l alatti) vagy túl magas (14 mmol/l feletti) szintje vezetett a rosszullethez, az alábbiak szerint kell eljárni.
- **Leesik a vércukor** – hipoglikémia
 - Tünetek: sápadtság, remegés, izzadás, éhségérzet, gyengeség, fáradtság, koncentráció képesség csökkenés, hangulatváltozás, fejfájás, zavart viselkedés
 - < 3,9 mmol/l-es vércukorszint (már 4 mmol/l-nél kezdjük meg a kezelést)
 - Mit adjunk: 0,3 gramm/testsúly kg gyorsan felszívódó szénhidrátot óvodás: 1 dl tej, fél dl gyümölcsle, kis iskolás (alsós) vagy idősebb gyerek: 2 dl tej, 1 dl gyümölcsle vagy 1-2 szőlőcukor tableta + szükség esetén 10-15 g lassan felszívódó szénhidrát (1-2 db keksz).
 - Ennek legegyszerűbb megoldása egy könnyen hozzáférhető helyen tárolt „sürgősségi csomag”- hipós csomag, mely tartalmazza a szülő által összeállított, a diabéteszes

gyermek számára bevált, a hipoglikémia elhárítására szolgáló termékeket.

- A hipoglikémia ellátását követően a vércukor szintet 15 perc múlva ellenőrizni kell (vissza kell mérni vagy szenzoron ellenőrizni), és elégtelen vércukor emelkedés esetén a szénhidrát bevitelt ismételni kell.
- Ha súlyos, eszméletvesztéssel járó hipoglikémia lép fel, be kell adni a Glucagon injekciót, izomba: 25 kg alatt fél adagot, azaz 0,5 mg-ot, 25 kg felett teljes adagot, azaz 1 mg-ot. Amint a gyerek magához tér, először gyorsan, majd lassan felszívódó szénhidrátot kell adni neki.
- Súlyos hipoglikémia esetén nasalis glucagon (Baqsimi) is használható
- A gyermeket egyedül hagyni nem szabad!
- A mentőszolgálatot minden eszméletvesztéssel járó hipoglikémia esetén értesíteni kell.
 - Eszméletlen beteget megitatni vagy megetetni tilos!
- **Magas vércukrot mérnek /jelez a szenzor**
 - Tünetek: sok folyadék ivása, gyakori vizezés, fáradtság, bágyság
 - A szenzorról mért értéket vércukorméréssel kell megerősíteni. Gondoskodjunk a bő folyadékbevitelről, és konzultáljuk a gyerek szüleivel, esetleges plusz inzulin (korrekció) adásáról.
 - Inzulinpumpás gyereknél a korrekcióra nem reagáló magas vércukor kanülhibára utal. Ilyenkor gyors kanülcserére van szükség. Ha ez nem kivitelezhető, pennel kell 1-2 egység inzulint beadni, szülővel egyeztetve.
- **A gyerek hány** – a hányás diabéteszben veszélyes, a szülőket azonnal értesíteni kell. A második hányás után a gyereket kórházba kell vinni. Ha a szülők nem elérhetők, a gyereket mentővel kell kórházba vitetni.
- **A gyerek belázasodik** – a szülőket kell értesíteni, akik érte jönnek a gyerekért. A lázat azonban addig is csillapítani kell.
- **Testnevelési óra előtt:**
 - ha a vércukor 6-12 mmol/l között, az aktivitás megkezdhető
 - ha a vércukor <5 mmol/l, 10-20 g szénhidrátot kell fogyasztani, s a mozgást addig halasztani, amíg a vércukor emelkedni kezd, ill. 5 mmol/l feletti nem lesz
 - ha a vércukor > 14 mmol/l, az aktivitás megkezdését el kell halasztani

V/2. Érzelmi, erkölcsi, értékorientált közösségi nevelés és a szocializáció

A szocializációt az óvoda pozitív légköre biztosítja. Az ilyen légkörben nevelkedett gyermeknek fejlődik az „ÉN” tudata, természetes magatartássá válik mások elfogadása, a „Különbözőség” elfogadása. Fejlődik erkölcsi tartása és akaratja. A gyermekek megnyilvánulásait a felnőtteknek nyitottsággal, törődéssel kell figyelni.

Fontos, hogy már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érijék a gyermekeket. Az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze. Az óvoda egyszerre segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését és az én tudat alakulását, engedjen teret önkifejező-, és önérvényesítő törekvéseinek.

A közösségi élet tevékenységei során és kapcsolatrendszerében alakul a gyermekek közösségi érzelmeinek, beállítódásának, magatartásának, ezen belül szokásainak formálódása. Az óvodában új kapcsolatok várnak minden gyermekre. Ha ezt a változást az óvónő megkönnyíti, akkor az új környezet, az új emberi kapcsolatok olykor szorongást keltő hatása oldódik, elmúlik.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, hátrányos helyzetű, elhanyagolt gyermekek nevelése sajátos törődést igényel, a megfelelő szakemberek segítségével / logopédus, gyógypedagógus, gyermekjóléti szakember / közreműködésével.

Az óvodai nevelés folyamatában az egyén és a közösség nevelése szervesen összefonódik, a csoport az egyént, az egyén a csoportot gazdagítja. A csoport hatása annál jelentősebb, minél gazdagabb lehetőséget biztosít az egyénnek a sokszínű tevékenységre.

A csoporton belüli közösségi nevelés mellett jelentős az óvoda egésze, valamint az óvoda kapcsolata társadalmi környezetével.

Az óvodai és a családi nevelés együttes eredményeként a gyermekek többsége 6-7 éves korára elsajátítja az életkorának megfelelő és a zavartalan iskolai beilleszkedést biztosító közösségi magatartást.

Az óvónő törekedjék a barátságos, derűs légkör kialakítására, mert ez ad a gyermeknek biztonságérzetet, ez alapozza meg érzelmi kötődését a felnőtthöz, ez ösztönzi társas kapcsolatainak alakulását. A csoport légkörét a teljes és kölcsönös bizalom hassa át.

A környezeti hatások közül a család szerepe igen jelentős, hiszen a család az első szocializációs szintér, amely a kisgyermeket formálja.

Az együttéléshez szükséges erkölcsi normák és tulajdonságok csak akkor fejlődnek ki, ha a gyermek állandóan gyakorolja a társaihoz való helyes viszonyulást. Ezt alapozzuk meg a kooperatív megoldásra ösztönző páros és kiscsoportos tevékenységekkel. Ezáltal minden kisgyermeknek lehetősége van:

- Kommunikálni társaival a közös tevékenység során, számos tapasztalatot szerezni az eredményes, kölcsönösen elfogadható kommunikáció formáiról, és kimunkálni a saját hiteles és célravezető kommunikációs formáikat.
- Megtanulni a közös tevékenységek alkalmával, hogy hogyan viszonyuljanak társaikhoz a jobb munkakapcsolat kialakításának érdekében. Ez erősíti a pozitív viszonyulást, és jelentős mértékben elősegíti a szocializációt.
- Megtanulni a kritika mások számára elfogadható formában történő kifejezésének módját, és a

kritika elfogadását. A társaktól érkező pozitív visszajelzés egyben erősítő, önbizalom növelő hatásával hozzájárul a személyiség kibontakozásához.

- Észrevenni, hogy a közös tevékenységben együttműködő társak sokféle, színes egyéniségek, egymástól eltérő, saját kulturális környezetükből származó értékeiket képviselik.
- Megtapasztalni, hogy egy problémának több megoldása is lehet, attól függően, milyen szempontból közelítjük meg.

Nevelési koncepciónk további lényeges eleme a kisgyermeket körülvevő felnőttek szerepe. A felnőtthez fűződő viszony nyújtja azt az érzelmi biztonságot a kisgyermek számára, amely jó közérzetet, nyugodt, harmonikus tevékenységet tesz lehetővé. Ezért fontosnak tartjuk az óvoda alkalmazottai és a gyermek kapcsolatában az empatikus, meleg, elfogadó, szeretetteljes kapcsolat kialakítását, melyet pozitív érzelmi töltés jellemez. Fontosnak tartjuk a testi kontaktust a gyermekekkel, a védelmet nyújtó ölelést, a megnyugtató simogatást.

Inkluzív szemléletű nevelésünkben kiemelt szerepet kap a sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási, és magatartási nehézséggel küzdő gyermekek és a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre történő különös odafigyelés, megértés, elfogadás.

A keresztény nevelés megvalósítása érdekében óvodánkban szülői igény esetén biztosítjuk a keresztény hitoktatás igénybevételének lehetőségét.

Óvodánk elköteleződést vállalt a Boldog Óvoda programban való részvételre. Tematikájuk alapján egy Boldogórát tartunk a nagycsoportos gyermekek részére. Célunk az érzelmi intelligencia fejlesztése, és ez által az Örökös Boldog Óvoda cím megtartása, melyet 2020-ban nyertünk el.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és a családdal való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

a. Célunk

- Kiegyensúlyozott, derűs, szívesen és jól kommunikáló, megfelelően kooperáló gyermekek nevelése.
- Az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet töltsön be.
- A társadalmi beilleszkedést segítő szociális együttélés szabályainak értékközvetítése, a szabályok belsővé válásának alakítása.
- Gyermekeinkben a természetvédelmi és a környezet megóvására irányuló szokásokat

kialakítsuk. A természet iránti szeretet, elkötelezettség, védelem belső igényükké válik.

- Nyitott, érdeklődő, és szülőföldjéhez kötődő gyermekek nevelése.
- A személyiségek közti különbözőségének elfogadására és tiszteletére nevelés.
- Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében speciális szakember bevonásával az esélyegyenlőség biztosítása.
- A különböző képességű gyermekek sajátos személyiségének kibontakoztatása.

b. Feladatunk

- Otthonos, derűs, biztonságot sugárzó légkör megteremtése és fenntartása.
- A csoportszoba környezettudatos szemléletű, otthonos, hangulatos, esztétikus, biztonságos berendezése.
- Egymás iránti tisztelet, megbecsülés érzésének alakítása.
- A szeretet elfogadására és kimutatására való képesség fejlesztése.
- Változatos tevékenységek biztosítása, melyekben a gyermekek megtapasztalhatják az együttműködés, együttjátzás, együtt gondolkodás formáit, módját és normáit.
- Baráti kapcsolatok kialakulásának és fejlődésének támogatása.
- Erkölcsi tulajdonságok megalapozása, sokoldalú fejlesztése, az együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség átélésének, megtapasztalásának lehetőségével.
- Egészséges önérvényesítő, önkifejező, döntéshozó törekvések támogatása, az ösztönök és az érzelem önirányításának fejlesztése.
- A gyermekek jelzéseire való odafigyelés, különösen a vegetatív idegrendszer zavaraira (hiperaktivitás, szédülés, fej- vagy hasfájás, verejtékezés, hányás), szokásbeli rendellenességre (ujjszopás, körömrágás, emésztési-ürítési zavarok, hajtépés), pszichomotoros rendellenességekre (tikk, beszédzavar, hintázó mozdulatok), valamint az érzelmi élet zavaraira (neurotikus tünetek, szorongás) vonatkozóan, szükség esetén szakember bevonása.
- A magatartási, viselkedési nehézségekkel küzdő gyermekek viselkedésrendezése kioltással, mintabeépítéssel, megerősítéssel.
- A közösen kialakított szokás- és normarendszer szerinti viselkedés megerősítése.
- A „Mi érzés” kialakításához különböző tevékenységek, programok szervezése, hagyományteremtés.
- A szocializációs normák elfogadásának érvényesítése a csoporton belüli közösség élményének megélése.
- A gyermekek környezettudatos szemléletmódjának kialakítása, fejlesztése az élő- élettelen környezettel szemben.

- A család-óvoda, és az óvoda-iskola átmenetét segítő tevékenységek, programok szervezése.
- A migráns gyermekek beilleszkedésének segítése.
- A családdal való együttműködésre törekvés.
- Rendszeres tájékoztatás a gyermek fejlődéséről.
- Szülői értekezlet tartása évente min. kétszer.
- Boldogságóra programunk által a gyermekek érzelmeinek fejlesztése, bővítése a zene, mozgás, tánc lehetőségeinek alkalmazásával.
- Boldogságfokozó technikák elsajátítása, melyek megerősítik az eddigieket, valamint gazdagítják érzelmeik kifejezésének árnyaltságát, mélységét.
- A pozitív pszichológia eredményeinek alkalmazása a lelki jóllét érdekében.

c. Befogadás

Az első találkozás az óvodával, annak emberi és tárgyi környezetével szinte minden gyermek esetében alapvetően befolyásolja az óvodához fűződő későbbi kapcsolatát. Ebben az időszakban mindenfajta érzelmi megnyilvánulást természetesnek kell tartani. Fontos, hogy az óvónő a szülő segítségével felismerje, milyen módon találhatja meg legkönnyebben az utat a gyermekhez. Előnyös, ha a szülő részt vesz gyermeke beszoktatásában. A gyermekek gondozásának, nevelésének feladatait a beszoktatási időben feltétlenül mindig ugyanaz az óvónő lássa el. Helyes, ha a befogadás első napjaiban a csoport mindkét óvónője az egész nap folyamán együtt van a gyermekekkel.

d. A gyermekek tevékenységének megszervezése

A gyermekek fejlődése, társas kapcsolatainak alakulása, maga a közösségi élet, a tevékenységek rendszerében valósul meg. Törekedjék az óvónő arra, hogy a gyermekek életkoruknak megfelelő tevékenységet folytathassanak és abban minden gyermek a saját képességének leginkább megfelelő szinten vehessen részt. Teremtse meg az óvónő az egy időben, de egymástól függetlenül folyó tevékenységek közös és egyéni foglalkozások, valamint a játék zavartalanságának feltételeit.

e. Hagyományok, ünnepek

Az ünnepek jelentős alkalmak a gyermekek és az óvoda életében. A közös élmény erejével megteremtjük a hagyományokat, és közel hozzuk a szűkebb és tágabb környezetünk eseményeit. Az ünnepekkel közvetítjük egyetemes és nemzeti kultúránk értékeit, a jeles napok kapcsán felidézzük a népi hagyományokat.

Szüksége van gyermeknek és felnőttnek egyaránt arra, hogy az ünnep és a mindennapok elváljanak egymástól. Az ünnep fényét emeli a feldíszített óvoda, az ünneplőbe öltözött gyermekek és felnőttek,

a meglegyetések és az ajándékozás öröme.

Az érzelmi ráhangolódást biztosítjuk az aktuális mesékkel, versekkel, dalokkal, játékokkal.

Óvodánkban az ünnepeket a szülők javaslatainak figyelembevételével és részvételével szervezzük és bonyolítjuk.

Ünnepeink:

- A gyermekek születés- és névnapjának megünneplése.
- Jeles napok, témahetek
- Mikulás ünnepség
- Karácsonyi ünnepség
- Farsangi jelmezbál
- Március 15.
- Húsvét
- Anyák napja
- Nagycsoportosok ballagása
- Gyermeknap - Családi nap

Fontos, hogy a gyermek nyitottságára építve az óvoda segítse elő, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra, szépre, tisztelje és becsülje azt.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.

V/3. Anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés

Az anyanyelvi nevelés és az értelmi nevelés olyan komplex folyamat, mely valamennyi tevékenységi formában jelen van, és feladatot jelent számunkra.

Az anyanyelv a környezettel való érintkezés, az önkifejezés, a gondolkodás legfőbb eszköze, míg az értelmi nevelés a gondolkodási stratégia fejlődésén keresztül alapozza meg a későbbi információszerző és feldolgozó, alkalmazó tanulási stratégiákat, tehát szoros, elválaszthatatlan kapcsolatban állnak egymással. Szétválasztásuk csak a könnyebb értelmezés végett, és kizárólag elméleti síkon lehetséges.

V/3./1. Az óvodai anyanyelvi nevelés

Az óvoda tartalommal gazdag élete, a szóbeli közlést kiváltó derűs, nyugodt légköre az alapja az anyanyelvi nevelésnek. Az anyanyelv használata végig kíséri az óvoda egész napi életét, a gyermekek minden megnyilatkozását, az óvónő és a gyermek kapcsolatát. Szerves része az óvodai élet

minden mozzanatának, a nevelés és az oktatás egész folyamatának.

Az óvónő adjon lehetőséget arra, hogy életszerű helyzetekben, természetes módon minden gyermek beszélhessen arról, ami foglalkoztatja, érdekli. Nagyon lényeges a környezet példamutatóan helyes, szép beszéde.

Az óvodapedagógusok személyes példáikkal (odafigyelés, meghallgatás, beszélgetés), kommunikációs helyzetek megtervezésével ösztönözzék a gyermekek közötti kommunikációt, teremtsenek lehetőséget a monologikus beszédre, ennek fejlesztésére, bővítsék szókincsüket, gazdagítsák metakommunikációs ismereteiket (érzelmeket jelző gesztusok, arckifejezések, testtartások).

a. Az anyanyelvi nevelés tartalma:

Az anyanyelvi nevelésben a hagyományos módszerek mellett sokféle anyanyelvi fejlesztő játékot alkalmazunk:

- Hallásfejlesztő játékok: figyelemfelkeltő zörejek, hangok felismerése, megnevezése, differenciálása, a hallás és beszédhallás sokoldalú fejlesztése.
- Légzőgyakorlatok: a beszédlégzéshez szükséges helyes testtartás és a rekeszlégzés kialakítása, tudatosítása, játékok a levegő fújásával – tollpihe, pingpong- labda, kendő, lufi fújása.
- Beszédszervek ügyesítésére szolgáló játékok: cél az arc- és ajakizmok erősítése, ügyestése, ezáltal az ajakkal képzett hangok alakítása.
- Fonémahallást fejlesztő játékok: a pontos beszédhallás feltétele az olvasás és az írás megtanulásának, a jó helyesírás kialakulásának, ezért nagyon lényeges a zöngés és zöngétlen hangpárok akusztikus differenciálása, a hangok időtartamának felismerése, megkülönböztetése.
- A mondatfonetikai eszközök használatának gyakorlása: cél a beszédhelyzet leginkább illő beszédmód alkalmazása, hangerőváltási gyakorlatok, hangsúlyjátékok, ritmusgyakorlatok, hangszíngyakorlatok.
- Metakommunikációs játékok: játék a tekintettel, a gesztusokkal és a mimikával, testmozdulatokkal, távolság tartásával.
- Szókincsgyarapító játékok – történetek, mesék folytatása, most mutasd meg játék.
- Mondat- és szövegalkotást fejlesztő játékok.

b. Célunk

- A beszédkedv felkeltése és fenntartása.
- A beszédhallás és szövegértés fejlesztése.
- Kapcsolatfelvétel támogatása, az információ eljuttatásának segítése a másikhoz, verbális és nonverbális eszköztár kialakításával.

c. Feladatunk

- A kisgyermek otthoni környezetének, a család verbális jellemzőinek megismerése, mivel ez a kisgyermek beszédének meghatározója.
- Az ingerszegény környezetből érkező gyermekek esetében az egyéni bánásmód fokozott alkalmazása.
- A beszédkapcsolatok kialakulásához a beszélgetésre alkalmaz nyugodt, kiegyensúlyozott, jó csoportlégtör megvalósítása.
- Nyelvtanilag helyes, jól érthető, tiszta beszéddel mintaadás.
- Változatos tevékenységek szervezése.
- Sokoldalú tapasztalatszerzés biztosítása.
- A beszédkedv felkeltése és fenntartása.
- A gyermekek meghallgatása, kérdéseinek megválaszolása.
- Beszélgető kör szervezése.
- Kommunikációs helyzetek teremtése, kommunikáció ösztönzése.
- Metakommunikációs játékok szervezése, metakommunikatív eszközök (mimika, pantomimika, proxémia) megtapasztaltatása, használatára serkentés.
- A természet és a társadalmi környezet jelzéseinek, nonverbális közléseinek észrevettetése, megismertetése.
- Új fogalmak értelmezése, szókincsbővítés.
- A beszédhallás és beszédmegértés fejlesztése.
- Hallássérült kisgyermek nyelvi kommunikációjának megalapozása, megindítása, a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése, a beszédértés fejlesztése, a beszédérthetőség folyamatos javítása.
- Együttműködés logopédus és szurdopedagógus szakemberekkel.
- Egyéni képességek fejlődésének nyomon követése, szükséges fejlesztési tervek készítése és beépítése a gyakorlatba – személyiség lap vezetése.
- Minden gyermeki kérdés megválaszolása.
- A gyermekek szókincsének bővítése egyéni adottságok, eltérő fejlettség figyelembevételével.
- Gyermekek differenciálása: a nyelvileg hátrányos helyzetű, illetve nyelvileg kiemelkedő gyermekek differenciált fejlesztése.
- Migráns gyermekek egyéni fejlesztése a magyar nyelv ismertetése terén.
- Szakmai kapcsolat tartása a logopédussal, fejlesztőpedagógussal.
- Felhívjuk a szülők figyelmét, a beszédfejlődést hátráltató tényezőkre (elhanyagolt nevelés, gyermek beszédhibájának figyelmen kívül hagyása).

d. A gyermek fejlődésének várható eredményei az óvodáskor végére:

- Legyen képes gondolatait érthetően szavakba, mondatokba foglalni.
- Különítse el a valóság és a mese elemeit.
- Helyesen, tisztán, érthetően beszéljen.
- Választékosan, gazdag szókincssel beszéljen.
- Bátran, szívesen kommunikáljon társaival és a felnőttekkel.
- A közölt információt értse meg.
- Bátran kérdezzen.
- Verbális emlékezete korának megfelelő legyen.
- Egyszerűbb történetet, mesét képes legyen egyedül elmondani.
- Elbeszélése folyamatos legyen, törekedjen a történetek logikai, időrendi sorrendjének követésére.
- Ismerje és használja az udvariassági szavakat.
- Tudjon szemkontaktust teremteni és tartani.
- Élményeit és gondolatait tudja elmondani.
- Beszédjét személyiségének és az aktuális helyzet által kiváltott érzelmeknek megfelelő természetes gesztusokkal, mimikával kíséresse.

V/3./2. Értelmi nevelés és fejlesztés

A mindennapokban komplexen megvalósuló értelmi nevelést és fejlesztést a gyermekek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára építjük, melyhez változatos tevékenységeket, tapasztalatszerzési alkalmakat biztosítunk.

a. Célunk

- A gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése, kognitív képességeinek, kognitív kompetenciáinak alakítása, fejlesztése.
- Kognitív képességeinek fejlesztése:
 - egyre pontosabb, valósághű észlelés
 - figyelem – összpontosításra való képesség
 - valósághoz közelítő képzeleti működés
 - reprodukív emlékezet
 - problémamegoldó és kreatív gondolkodás
 - az alakuló fogalmi gondolkodás

b. Feladatunk

- A gyermek ismereteinek rendszerezése, változatos élethelyzetekre való felkészítése, a tudásvágy felkeltése, problémamegoldó kreatív gondolkodás elősegítése, értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás).
- A kognitív képességek tevékenységbe ágyazott fejlesztése.
- Az érzékelés, észlelés, figyelem, az emlékezet, képzelet és gondolkodás fejlesztése.
- A kreativitás, alkotóképesség megalapozása.
- Kognitív kompetenciák alakítása, fejlesztése
- Gondolkodási képesség, ezen belül a fogalomalkotás, problémamegértés, problémamegoldás, összehasonlítás, analízis, szintézis, felosztás, rendszerezés képességének alakítása.
- Ismeretszerző képesség fejlesztése, ezen belül a pontos érzékelés, észlelés, forma, mennyiség és térészlelés, a szándékos figyelem kialakítása, tartalmának terjedelmének növelése, a figyelemmegosztás képességének és tartósságának fejlesztése, az alkotó képzelet és a szándékos emlékezet kialakítása.
- Tudjon önállóan, konkrét, elemi ismeret, jelenségek esetében következtetni, ítéletet alkotni.
- Alakuljon feladattudata.
- Ismerje saját értékeit.
- Legyen önálló a begyakorolt feladatok megoldásában.
- Végezzen önálló megfigyeléseket, ismerje fel a változásokat a jelenségeknél.
- Fedezzen fel összefüggéseket, ok – okozati viszonyokat.
- Törekedjen többféle megoldás megkeresésére.
- Szándékos figyelmének tartalma érje el a 10-15 percet.

c. A gyermek fejlődésének várható eredményei az óvodáskor végére:

- A gyermekek rendelkezzenek olyan kompetenciákkal, kognitív képességekkel, és koruknak megfelelő ismeretekkel melyek birtokában képessé válnak a megszerzett tudás alkalmazására.
- Legyenek képesek koruknak megfelelő differenciált, pontos érzékelésre, észlelésre.
- Legyenek képesek koruknak megfelelő vizuális, auditív differenciálásra.
- Legyenek képesek térbeli viszonyokat felismerni, megnevezni, a térben eligazodni.
- Az önkéntelen bevésés mellett jelenjen meg a szándékos bevésés is.
- Alakuljon ki náluk a szándékos figyelem képessége, legyenek képesek figyelmüket megosztani.
- Gondolkodásukat a probléma megoldására való törekvés és a kreativitás jellemezze.

VI. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

VI/1. Szabály- és szokásrendszer

A napi életritmus, a rendszeresen, megszokott időben végzett tevékenységek visszahatnak az életfolyamatokra, így az egészséges testi és szellemi fejlődésnek is feltételei. A gyermekek óvodában eltöltött idejét tudatosan és élettani szükségleteik figyelembevételével tervezzük.

A mindennapokban igyekszünk olyan családias légkört, olyan környezeti feltételeket létrehozni, amiben a gyermekek szabadon mozoghatnak, biztonságosan eligazodhatnak. Az életmódra vonatkozó szabályokat életkoruk és fejlettségük szerint képesek teljesíteni. Egyéni sajátosságait, képességeiket ismerve a feladatokat mindig személyre szabottan adjuk. Az elsődleges környezet a család, ahonnan a gyermek egyfajta kialakított szabály- és szokásrendszert hoz magával. A különböző módon élő családok gyermekeinek szociális szintje is eltérő. A szociális tanulás elsősorban modellkövetés útján megy végbe. A gyermek a környezetének tagjait megfigyeli, és azt próbálja utánózni. A csoport szokásai, szabályai rendszerezik a csoport tagjainak harmonikus együttlétét.

A szabályok meghatározzák:

- Az együttlét módját.
- Képesé teszik a gyermeket az egymáshoz való alkalmazkodásra.
- A közösségben élni tudásra.
- Hozzásegítik a gyermeket olyan erkölcsi normák megértéséhez és elsajátításához, melyek alapját képezik a kulturált magatartásnak. Így kifejlődnek olyan képességek, melyekre a további nevelés építhet.
- A szabály-, és szokásrendszer kialakítása tudatos és tervszerű, figyelembe veszi a gyermekek fejlődését, egyéni tempóját. A feladatok végrehajtása során sajátíthatják el, ezáltal fejlődik feladattudatuk és kitartásuk.
- A naposi rendszer feladatait örömmel végzik.

A napirenden belül ismétlődő tevékenységeket megszokja a gyermek, ez a megszokás nyugalmat, biztonságot visz az életébe és ez hozzájárul idegrendszerének egészséges fejlődéséhez. A szabály-, és szokásrendszer kialakítását a következő csoportosítás szerint tervezzük:

1. Szabályok, amelyekre figyelmeztetik egymást:

a) étkezési szabályok:

- evőeszközök helyes használata,
- szalvéta használata,
- étkezés közben csendben beszélgessenek,

- kulturáltan, csukott szájjal egyenek,
- kóstolják meg valamennyi ételt.

b) öltözködési szabályok:

- ruhadarabjaikat, öltözőszekrényeiket tartsák rendben,
- igényüknek megfelelően öltözködjenek,
- próbálkozzanak az öltözködéssel, vetkőzéssel,
- próbálkozzanak a cipő felhúzásával, a fűző megkötésével.

c) tisztálkodási szabályok:

- a jelüknél lévő saját tisztálkodási eszközöket használják,
- válják igényükké a higiénés szabályok betartása,
- használják a zsebkendőt.

d) a napirendhez kapcsolódó egyéb szabályok:

- A napszaknak megfelelően köszönjenek társaiknak és a felnőtteknek.
- Szólítsák nevükön társaikat, az óvónőket és a dajkákat.
- Az óvoda helyiségeinek rendjére és az udvar rendjére vigyázzanak, ne szemeteljenek.
- A pihenéssel kapcsolatos teendőket kis segítséggel végezzék (ágynemű összehajtogatása).
- A játékeszközök és használati tárgyak épségére vigyázzanak.

2. Egyéni és kisebb csoportok részére történő megbízatások:

- segítsenek kisebb társaiknak a pakolásban, öltözködésben,
- nyugtassák, vigasztalják meg a síró, vagy szomorú társukat,
- az ügyesebbek segítsenek lassúbb tempójú társuknak,
- ha új gyermek érkezik, segítsék a beilleszkedésben.

3. Munka jellegű megbízatások:

a) a csoportszobában:

- a foglalkozáshoz szükséges eszközöket készítsék elő, ill. tegyék el,
- segítsenek a foglalkozások feltételeinek kialakításában,
- az egyes tevékenységek után ellenőrizték a csoportszoba rendjét.

b) az udvaron:

- segítsenek a homokozó-, és az udvari játékok ki- és berakásában,
- szedjék fel a szemetet,

- gereblyézzék össze a lekaszált fűvet, a faleveleket,
- vegyenek részt a virágoskert növényeinek gondozásában.

A nyugodt, kiegyensúlyozott élettempót a rugalmas napirend, hetirend biztosítja. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermek számára. A folyamatos, rugalmas napirend keretei között sokkal több lehetőség van az egyéni differenciált feladatok megoldására.

NAPIREND

Időpont	Tevékenység
6:30 - 8:20	Gyermekek fogadása, játék, egyéb szabadon választott tevékenység
8:20 – 9:00	Előkészület a tízóraihoz, tízórai
9:00 – 11:45	Játék, kezdeményezések, foglalkozások, séta, játék a szabadban.
11:45 – 12:30	Előkészület az ebédhez, ebéd.
12:30 – 13:00	Tisztálkodás, fogmosás, készülés a délutáni pihenésre.
13:00 – 14:30	Mese, pihenés.
14:30 – 15:00	Uzsonna
15:00 – 16:30	Szabad játékidő, hazamenés.

HETIREND

	Micimackó csoport	Katica csoport
Hétfő	Verselés, mesélés	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
Kedd	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	Verselés, mesélés
Szerda	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	Mozgás
Csütörtök	Mozgás	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
Péntek	Külső világ tevékeny megismerése	Külső világ tevékeny megismerése

A heti- és napirendünket rugalmasan kezeljük, alkalmazkodunk a gyermek egyéni szükségleteihez, tekintettel vagyunk a helyi szokásokra, igényekre.

A nagycsoportosoknak a hittan foglalkozások a Plébános úrral egyeztetve történnek, havi 1 alkalommal.

Ez évtől részt veszünk a Bozsik programban, heti 1 órában.

A Boldogság órákat (havi 1 alkalom) az óvodavezető tartja.

A foglalkozások, kezdeményezések témáját, anyagát egy hétre előre tervezzük a csoportnaplóba. Negyedévente készítünk nevelési tervet és a szervezési feladatokkal együtt rögzítjük a csoportnaplóba. A csoport életéről, az ott történt eseményekről feljegyzéseket készítünk, melyet a csoportnaplóban rögzítünk.

Az SNI-s gyermekek fejlesztését a gyógypedagógus, a logopédiai ellátásban részt vevő gyermekekkel történő foglalkozásokat a logopédus dokumentálja a saját naplójában.

VI/2. Az óvoda kapcsolatrendszere

Az óvoda a társadalomban elfoglalt helye szerint különböző csoportokkal, szervezetekkel, intézményekkel van kapcsolatban. Az intézményesített kapcsolatok rendszere, a partneri környezet nagymértékben befolyásolja az intézmény napi működését, sőt stratégiáját is. Nagyon sok elképzelés megvalósulásának kulcsa abban rejlik, milyen az intézmény kapcsolata a partnerekkel.

Óvoda és család

A családban és az óvodában nevelkedő gyermekért mind a két környezet felelős. Az óvoda csak a családdal együtt, a családi nevelés funkcióját erősítve tudja nevelő szerepét betölteni. Az együttműködés egyenrangú nevelőtársi viszonyban, jó partnerkapcsolatban valósuljon meg. Alapja a kölcsönös bizalom és segítségnyújtás. Az óvónő ennek érdekében tájékoztassa a szülőket arról, hogy mi történik az óvodában. Ismerje meg a családok életmódját, a gyermekek helyét a családban. A napi szülő-óvónő találkozás a hatás-ellenhatás rendszerében zajlik. Előfordul, hogy az óvónőnek meg kell oldani az előnyökért harcoló túlzott szülői aktivitás problémáját, vagy meg kell nyernie a gyermeke iránt elfogult, óvónővel szemben bizalmatlan magatartású szülőt. Egyre gyakoribb jelenség a családban végbemenő funkcionális változás, az átmeneti, vagy tartós hátrányos helyzet. Ilyenkor az óvoda igyekszik korrigálni a nevelésben jelentkező hiányosságokat. A kölcsönös bizalomra épülő szülő-óvónő kapcsolat nem egyszerű és nem könnyen kialakítható, meg kell dolgozni érte. Az óvónő folyamatosan tájékoztatja a szülőt a gyermekével történt eseményekről, fejlődéséről.

Óvodánk kapcsolattartási formái a szülőkkel:

- Napi találkozások, beszélgetések

Az óvodánk nyitottságát jellemzi, hogy a szülő tájékoztatva van a gyermekét érintő, gyermekével történt lényeges dolgokról, történeésekről, ugyanakkor mi óvónők is információkat kapunk a családban történt eseményekről.

- Szülői értekezlet

A szülők többsége érdeklődő. Ilyenkor lehetőség adódik az óvodát, gyermekeket, szülőket érintő legfontosabb témák, problémák, programok megbeszélésére. Mi óvónők szívesen meghallgatjuk a szülők véleményeit, javaslatait, amelyeket későbbi munkánk során figyelembe veszünk.

- Szülői Munkaközösség

„A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (Nkt.) 73. § (1) bekezdés értelmében az óvodában a szülők jogaik érvényesítése, kötelességük teljesítése érdekében, az intézmény működését, munkáját érintő kérdésekben véleményezési, javaslattevő joggal rendelkező szülői Szervezetet hoznak létre.”

A Szülői Munkaközösség segítséget nyújt az óvodánk által igényelt rendezvények szervezésében, lebonyolításában. Ha szükséges, véleményt nyilvánít a törvények által előírt dokumentumok legitimációjában.

- Ünnepek

Az ünnepekkel egyetemes és nemzeti kultúránk értékeit közvetítjük, a jeles napok kapcsán pedig felidézzük a népi hagyományokat.

Minden gyermeknek és felnőttnek szüksége van arra, hogy az ünnep és a mindennapok elváljanak egymástól. Az érzelmi ráhangolódást aktuális versekkel, mesékkel, dalokkal, játékokkal segítjük elő. Hagyományainkhoz hűen, óvodánkban az Anyák napja és a nagycsoportosok Ballagása különösen jelentős ünnep, mert a családtagok is részesei lehetnek. Ezeket az eseményeket a helyi, Rajki Zsigmond Művelődési Házban tartjuk, hogy minél többen velünk ünnepelhessenek.

- Közös családi programok:

- Évek óta hagyomány már nálunk a Libás hét, amikor a szülőkkel közös barkácsolásra kerül sor. Az itt elkészített libás lampionokkal közösen felvonulunk, s a falu központjában közösen játszunk a gyermekekkel.
- A karácsonyfa feldíszítésében az anyukák minden decemberben szívesen segítenek. Utána pedig egy kis tea és apró sütemény mellett, meghitt beszélgetések zajlanak.
- Kerekasztal beszélgetések során házi orvossal, védőnővel, gyógypedagógussal, logopédussal, lelki pásztorral, különböző témákban (pl.: egészséges életmód, iskolaérettség, apa szerepe a családban stb.) kötetlen társalgásra kerül sor.

Óvoda és iskola

Az óvodából az iskolába történő zavartalan átmenet megkívánja a két intézmény együttműködését. Az óvoda és az iskola kapcsolatában, tartalmi együttműködésében érvényesül a kölcsönös nyitottság, bizalom, egymás munkájának ismerete és megbecsülése. Ez biztosítja az átmenet folyamatosságát a gyermekek számára. Az óvoda munkája akkor tekinthető sikeresnek, ha a gyermekek örömmel, bizalommal és érdeklődéssel várják az iskolát.

Az óvoda vezetője teremtsen meg annak feltételeit, hogy az iskola tanítói minél teljesebb képet kapjanak az óvoda mindennapi életéről, a leendő tanítványairól. A kölcsönös érdeklődés alapján hangolják össze nevelési törekvéseiket.

A kapcsolattartás formái:

- kölcsönös tapasztalatcsere,
- közös programok főként az alsós osztályokkal,
- tanítók részvétele óvodai programokon, szülői értekezleten,
- óvodások részvétele iskolai rendezvényeken, tanórán,
- óvónők figyelemmel kísérik az elsősök beilleszkedését.

Óvoda és Fenntartó

Az óvoda fenntartója: Felsőrajki Arany János Napköziotthonos Óvoda Intézményi Társulása.
Tagjai: Felsőrajk, Pötréte, Alsórajk polgármesterei.

Az évek során kialakult jó együttműködésnek megfelelően kölcsönösen segítjük egymást.

Az óvodás gyermekekkel aktívan hozzájárulunk a falvak kulturális életének gazdagításához. Ha szükség van rá, műsorokkal színesítjük a különböző rendezvényeket, pl. kistérségi vásár, Idősek napja, Falu karácsony.

Az alapító okirat a fenntartó nyilatkozata a nevelési és oktatási intézmény működéséről. A fenntartó meghatározza a közoktatási intézmény típusát, feladatait és dönt a működés feltételeinek biztosításáról. Az óvodavezető és az élelmezésvezető ügyintézés miatt napi kapcsolatban van a Polgármesteri hivatal dolgozóival.

Pedagógiai szakszolgálatok

Óvodánkban heti rendszerességgel utazó logopédus, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus foglalkozik a fejlesztésre szoruló gyermekekkel, ezzel is segítve fejlődésüket. Folyamatosan tájékoztatjuk egymást a gyermekek fejlődéséről, a kapott információkat felhasználjuk a mindennapi nevelő munkánk során. A szakszolgálat pedagógusai rész vesznek a szülői értekezleteinken, és egyéni fogadó órát is tartanak az érintett szülők számára.

2018. szeptember 1-jétől, törvényi előírásoknak megfelelően óvodai szociális segítő jár intézményünkbe. A szülők gyermeknevelési kérdésekkel, családon belüli problémákkal fordulhatnak hozzá.

Kapcsolatban állunk:

- Szociális, Család- és Gyermekjóléti Szolgálat Pacsa,
- a nagykanizsai Szivárvány EGYMI-vel,
- a Zala Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Nagykanizsa-Letenyei Tagintézményével,
- a Nagykanizsai Család- és Gyermekjóléti Központtal.

Óvoda - egészségügyi szervek

Ahhoz, hogy az óvoda eredményes nevelőmunkát végezzen, szükség van külső, speciális feladatokat ellátó szakemberek segítségére. Óvodánkban a háziorvos és a védőnő rendszeres szűrővizsgálatokat végez. Látogatásaik során ellenőrzik, figyelemmel kísérik a gyermekek egészséges fejlődését.

Óvoda és más intézmények

A közművelődési intézmények sajátos lehetőségeit tudatosan használjuk fel a nevelőmunkában. Az óvoda és a közművelődési intézmények kapcsolatában érvényesül a kölcsönös nyitottság.

A kapcsolattartás formái:

- ismerkedés a helyi könyvtárral,
- színházi előadás látogatása a Kultúrotthonban

Óvodánk kapcsolatot tart a szomszédos községek (Hahót, Gelse, Pacsa) óvodáival, mely szakmai munkánk színvonalának emelését szolgálja.

A kapcsolattartás formái:

- közös gyermekrendezvények,
- szakmai napok, értekezletek.

VII. INKLUZÍV NEVELÉS

Nevelőmunkánk egyik meghatározó eleme a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése. Az intézmény Alapító okiratában foglalt, a fenntartó által meghatározott fogyatékoság típusának megfelelően óvodánk az alábbi fogyatékosági típusok iránt befogadó:

- enyhe értelmi fogyatékos gyermek,
- beszéd fogyatékos gyermek,
- autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek,
- egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő gyermek.

Alapelvünk a másságot elfogadó, befogadó szemlélet. Olyan óvodai környezet kialakítására törekszünk, amelyben a gyermekek életminőségének javítása, beilleszkedésük, szocializációjuk segítése a célunk.

VII/1. Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló (2011. évi CXC. tv. 4.§ 13. bekezdés):

- különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:
 - sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
 - beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
 - kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló,
- tartós gyógykezelés alatt álló gyermek, tanuló.

„Sajátos nevelési igényű gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.” (2011. évi CXC. tv. 4.§ 25. bekezdés)

„Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.” (2011.évi CXC.tv. 4.§ 3.)

„Kiemelten tehetséges gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.” (2011. évi CXCV. tv. 4.§ 14. bekezdés)

1997. évi XXXI. tv. 67/A §-ban megfogalmazottak szerint:

„Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmazottan hátrányos helyzetű

- az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az előzőekben meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,
- a nevelésbe vett gyermek.”

Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek

Gondozása (20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet szerint):

„(3)* Ha a tanuló az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 89. § szerinti általános járóbeteg szakellátásban, vagy az Eütv. 91. § szerinti általános fekvőbeteg szakellátásban résztvevő szakorvos által kiadott vélemény szerint tartós gyógykezelésben részesül és emiatt a mindennapos iskolába járási kötelezettségét nem tudja teljesíteni, egyéni munkarend keretében

folytatja tanulmányait. A tartós gyógykezelés miatt egyéni munkarend keretében tanulmányokat folytató tanuló felkészítéséről, osztályzatának megállapításáról az az iskola gondoskodik, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll.

(4)* A tartós gyógykezelés miatt vendégtanulói jogviszonnyal rendelkező tanuló nevelése, oktatása, illetve a tartós gyógykezelés miatt egyéni munkarend keretében tanulmányokat folytató tanuló felkészítése az egészségügyi intézményben vagy a rehabilitációs intézményben, otthoni ellátás keretében vagy tantermen kívüli, digitális munkarendben szervezhető meg. A fentiekén túl az iskola a szülő részére tanácsadást, konzultációt biztosít, továbbá terápiás vagy más kezelés szükségessége esetén továbbirányít a pedagógiai szakszolgálathoz vagy más szakellátást biztosító intézményhez.

(5)* Ha a tartós gyógykezelés alatt álló gyermeket az Nkt. 8. § (2) bekezdésében meghatározottak szerint a felmentést engedélyező szerv az óvodai foglalkozáson való részvétel alól felmentette, az óvoda a szülő részére tanácsadást, konzultációt biztosít, továbbá terápiás vagy más kezelés szükségessége esetén továbbirányít a pedagógiai szakszolgálathoz vagy más szakellátást biztosító intézményhez.

(6)* A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek, tanuló nevelés-oktatásához szükséges eszközöket az iskola vagy az egészségügyi, illetve rehabilitációs intézmény, a speciális eszközöket az egészségügyi, illetve rehabilitációs intézmény vagy a gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai eszközök és segédanyagok kölcsönzése tevékenység keretében az egységes gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai módszertani intézmény biztosítja.”

Valljuk, hogy a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését, eredményeit, erőit, sikeres próbálkozásait értékelő, különbözőségét elfogadó környezet biztosításával lehet csak megvalósítani. Fejlesztését az egyéni fejlődési ütemének figyelembevétele mellett a sérülés jellege és súlyosságának mértéke kell, hogy meghatározza. Hisszük, hogy minden kisgyermek fejleszthető.

VII/2. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek óvodai nevelésének alapelvei

- Elvárásaink igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez.
- Fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg.
- A sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl.
- A habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő terápiák programjai az óvodai élet tartalmi elemévé váljon.
- Nagy hangsúlyt fektetünk az óvónő, és segítője, a dajka modell minőségére, mivel a 3-7 éves gyermek alapvető szociális tanulási formája az utánzás.
- Nevelői magatartásunkkal példát kell mutatnunk a szülőknek, hiszen csak közösen érhetünk el eredményeket a gyermekek nevelésében.

VII/3. Célok

- Az inkluzív nevelés szemléletével, az esélyegyenlőség biztosításával, intézményünk biztonságot nyújtó, természetes befogadó közege legyen minden gyermeknek, függetlenül hova tartozásától, egyéni adottságaitól, fejlődési ütemétől.
- A gyermekek fejlődéséhez alapvetően szükséges érzelmi biztonság megteremtése és megtartása.
- Optimális körülmények biztosítása a folyamatos fejlődéshez.
- Egyéni fejlődési ütem, képesség, tehetség, szociokulturális háttér figyelembevételével a hátrányos helyzetből való felzárkóztatás segítése, illetve a tehetség kibontakoztatása.
- Ezen gyermekek hátrányainak enyhítése, az előítéletek csökkentése.
- Szociális kompetenciák alakítása, fejlesztése.
- Az önkiszolgáló tevékenység, különösen az alapvető testi szükségletek kielégítésére irányuló tevékenységek – tisztálkodás, öltöztetés-vetkőzés, étkezés, szoba- tisztaság – fejlesztése a kisgyermek saját lehetőségeinek határain belül.
- Az adekvát játék- és eszközhasználat elősegítése.
- Tudatos önállóságra nevelés.

VII/4. Feladatunk

- Felismerni a gyermekek tanulási, magatartási problémáit, szükség esetén a területileg illetékes szakszolgálat segítségét kérni.
- A gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése, az életkori, egyéni sajátosságok és eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.
- A különbözőséget elfogadó, befogadó környezet megteremtése, a sikeres beilleszkedés elősegítése.
- A fejlesztés tervezése és gyakorlata a gyógypedagógiai, orvosi, pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslatára, illetve a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatára épüljön.
- A sajátos nevelési igényű gyermek terhelhetőségének tekintetében a sérülés jellegének, súlyosság mértékének, adott fizikai állapotának figyelembevétele.
- A hiányzó vagy sérült funkciók serkentése az ép funkciók bevonása a hiányok pótlása érdekében.
- Segítségnyújtás az alkalmazkodó készség, együttműködő készség, akaraterő, önállóságra törekvés terén.
- A tanulási képességeket befolyásoló pszichikus funkciók, kulcskompetenciák fejlesztése.

- Intézményen belüli és/vagy kívüli speciális fejlesztő tevékenységek megszervezése.
- Segítő együttműködés a szülőkkel.
- A gyermek környezetének minél teljesebb, pontosabb megismerése.
- Kapcsolattartás a szakemberekkel: pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus.
- Fejlődésük nyomon követése, fejlődési ütemük rögzítése.
- Korai képalkotás, felismerés a lassabb ütemben fejlődő gyermekeknél.
- Egyénre szabott prevenciós, korrekciós program kidolgozása a csoporton belüli fejlesztés érdekében, gyógypedagógus, logopédus segítségével.
- A gyermek hallás- és beszédállapotának folyamatos fejlesztése, alakítása, korrigálása.
- Szükség esetén a megfelelő szakemberhez való irányítás (Nevelési Tanácsadó, Gyermekneurológiai szakrendelés)
- Megfelelő kapcsolat kialakítása a családdal, a szülők megnyerése a megfelelő prevenciós munka érdekében
- A befogadó intézmény iskolaérettségi kritériumainak feleljenek meg.

VII/5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermek fejlettségének mutatói az óvodai élet végére

- Sikerként könyvelhető el, ha a gyermek jól érzi magát a közösségben, amely befogadta őt.
- A pedagógusok, a társak és a szülők elfogadó, segítő magatartása biztonságot jelent számára, így kialakul önbizalma és környezetéhez való viszonya.
- A közösségen belül megtalálják helyüket, társaik elfogadják, nem kerülnek peremhelyzetbe.
- Örömmel vesznek részt a speciális foglalkozásokon.
- Gyermekeként változó, a sérülés mértékétől befolyásolt és függ a fejlesztés sikerétől.

VIII. GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGÜNK

Valljuk, hogy a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolai sikerességének záloga a megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatásuk. Az iskoláskor kezdetéig a gyermekek fejlődésének üteme messze meghaladja a későbbi életszakaszok fejlődésének sebességét. Az élet első évei meghatározó jelentőségűek az idegrendszer, a tanulás, az adaptációs készségek alakulásában. Az alapvető készségek, képességek, kompetenciák, melyek a sikeres iskolakezdés feltételei, kisgyermekkorban, óvodáskorban az agyi érési folyamatok lezárulásáig megterhelés nélkül rendkívül hatékonyan fejleszthetők. Ezért a kisgyermekkorban történő pedagógiai támogatás jelentősen csökkentheti a későbbi iskolai kudarcokat. A szociokulturálisan hátrányos helyzetű gyermekek sokszor a potenciális tanulási zavar tüneteit mutatják, pedig nehézségeiket általában a kulturális elmaradottság okozza. A család környezetkárosító hatása megnyilvánulhat a kisgyermek testi fejlődésben, az értelmi fejlődésben, az érzelmi és erkölcsi élet zavarában. A gyermek fejlődését befolyásoló legjellemzőbb életvitelbeli problémák:

- a család életében nincs időbeosztás,
- a napi élet szervezetlenül zajlik,
- a szülők alacsony iskolázottsága, melynek következménye:
 - kommunikációs készségük gyengesége,
 - szókincsük hiányossága,
 - olvasás iránti igénytelenségük,
 - esetenként írástudatlanság.
- a testápolás alapvető szokásainak alacsony szintű igénye és kielégítése, esetenkénti hiánya,
- elhanyagoló, gyermekek életkori igényeivel nem törődő szülői magatartás.

Hisszük, hogy a hátrányos helyzetből származó lemaradások szakszerű, a kisgyermek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel és módszerekkel, a szülőket partnerré téve, velük együttműködve sikeresen ellensúlyozhatóak.

Feladatainkat e helyi pedagógiai program alapján, egyes nevelési területek erőteljesebb középpontba helyezésével és tudatosabb érvényesítésével kívánjuk megoldani, ezért itt nem térünk ki részletesen a nevelés tartalmára.

A törvény szerint a gyermeknek joga van ahhoz, hogy fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, valamint az egészségére káros szerek elleni védelemben részesüljön.

Minden pedagógus és óvodai dolgozó munkaköri kötelessége a rábízott gyermekek védelme,

pedagógiai eszközökkel való segítése. Köteles tiszteletben tartani a gyermek személyiségét és családja világnézetét, értékrendjét nem kényszerítheti rá senkire az óvodában, vallási, világnézeti kérdésekről nem foglalhat állást nevelőmunkája során.

A szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységeink:

Óvodásaink eltérő szociokulturális környezetből kerülnek óvodánkba. Fontos feladatunk az egyéni sorsokkal való törődés, a segítségnyújtás.

Az óvodapedagógusok kiemelt feladatai közé tartozik a gyermekvédelmi munka. Gyakorlatunkban a gyermek családi körülményeinek figyelemmel kísérése fejlődésének nyomon követésével együttesen történik.

Különös gondot és figyelmet fordítunk a kedvezőtlen szociális és kulturális környezetből érkező gyermekekre. Fontos feladatunk a közösségbe való beilleszkedésük segítése, az egészséges életmód szokásainak (étkezés, tisztálkodás, mosdóhasználat) és viselkedéskultúrájuk alakítása. Mindezt eredményesen csak szerető-elfogadó, tapintatos nevelői attitűddel érhetjük el, mely egyaránt meghatározó kell, hogy legyen a gyermekekkel való bánásmódon túl a családdal való kapcsolattartásban is. Munkánk során fő elv: a család tiszteletben tartása, a családi nevelés erősítése, a gyermek iránt érzett felelősség.

A gyermekvédelmi munka fő feladata a prevenció, azaz a veszélyeztetettség kialakulásának a megakadályozása. Ez az óvodapedagógus és a gyermekvédelmi felelős közös felelőssége.

„Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.” (1997. évi XXXI. tv. 5.§ n) bekezdés)

Ha az óvoda a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, akkor segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól.

A legsúlyosabb esetekben történik meg a veszélyeztetett védelembe vétele, melynek során az önkormányzat jegyzőjével és a gyermekjóléti szolgálattal szorosan együttműködünk.

Védelembe vétel szempontjai:

- súlyos anyagi nehézséghez kapcsolódó elhanyagoló nevelés
- elhanyagoló neveléshez kapcsolódó testi-lelki bántalmazás
- súlyos érzékszervi károsodás, ill. tartós betegség
- a gyermek testi, mentális fejlődésének veszélyeztetése

Feladatunk

- A folyamatos információáramlás érdekében rendszeres kapcsolattartásra van szükség. A jelzőrendszeri tagok havi egy alkalommal megbeszélést tartanak, melyhez óvodánk biztosítja a helyet.
- Szülők tájékoztatása írásban a gyermekvédelmi felelős, a gyermekjóléti szolgálat munkatársának személyéről, elérhetőségük idejéről, helyéről.
- A gyermekekkel kapcsolatos adatokat csak az arra illetékes személyek kezelhetik, a titoktartási kötelezettség betartásával.

A gyermekvédelmi megbízott óvodánkban az intézményvezető, aki

- Képviseli a gyermekvédelmi törvény érvényesülését, folyamatos kapcsolatban áll a családsegítő és gyermekvédelmi szolgálattal.
- Nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket.
- Írásban jelzi a problémát a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat felé.
- Pedagógiai jellemzéseket készít.
- Szükség szerint részt vesz esetkonferenciákon.
- Szükség esetén a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat munkatársával családlátogatáson vesz részt.
- Tájékozódik, folyamatosan figyelemmel kíséri, nyomon követi a krízisben lévő, gyermekvédelmi szakellátásban vagy hatósági intézkedés alatt álló gyerekeket, családokat.
- Figyelembe véve a családok sajátosságait, érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, segítségnyújtást.
- Óvodán belül segítő szolgálatot szervez.
- Segíti az óvodapedagógusok gyermekvédelmi tevékenységét, működteti a „belső jelzőrendszert”.
- A hátrányok kiegyenlítését segítő intézkedések végrehajtásával prevenciós munkát végez.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermeki jogok betartatása, azok érvényesítése, a gyerekek érdekeinek képviselete, a hátrányos megkülönböztetés, a diszkrimináció megelőzése.
- A gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése.
- Prevenciós lépések kezdeményezése az óvodai fejlesztést végző szakemberek felé. (gyógypedagógusok, fejlesztő pedagógus, logopédus)
- Esélyegyenlőség biztosítása.

- Hátrányos és veszélyeztetett helyzet felismerése, jelzőrendszer működtetése, szükség esetén alkalomszerűen belső esetmegbeszélés szervezése.
- Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek feltérképezése.
- Segíti a szülői jogok érvényesítését és a kötelességek betartását.
- Figyelemmel kíséri, és segíti a gyermek rendszeres óvodába járását
- A feltáró munka után a felzárkóztatást, tehetséggondozást a szükséges szakemberek bevonásával megtervezi, megvalósítja. Tapasztalatok, megfigyelések rögzítése a személyiség naplóba.
- A szülőkkel együttműködő kapcsolatot alakít ki.
- Az óvodapedagógus tájékoztatja a hallgatókat a gyermekcsoport szociális helyzetéről, eseti segítségnyújtás lehetőségeiről.

IX. A PEDAGÓGIAI MUNKA DOKUMENTÁCIÓI – A GYERMEKEK FEJLETTSÉGÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSE

Tervező munkánkat a kitűzött célok és feladatok függvényében, a gyermekek egyéni fejlődési üteméhez és jellemzőihez igazítjuk.

IX/1. Az intézmény működését szabályozó dokumentumok

Szervezeti és működési szabályzat (SZMSZ): határozza meg az intézmény szervezeti felépítését, működésének belső rendjét, az óvoda külső és belső kapcsolataira vonatkozó mindazon rendelkezéseket, melyeket jogszabály nem utal más szabályozó norma hatáskörbe.

Pedagógiai program: az óvodai nevelés országos alapprogramja alapján készített helyi sajátosságokat, igényeket, lehetőségeket tartalmazó dokumentum.

Házirend: A benne foglalt előírások célja, hogy biztosítsa az óvoda törvényes működését, a nevelés és oktatás zavartalan megvalósítását, valamint a gyermekek közösségi életének megszervezését.

Éves munkaterv: a hatékony működés egyik alappillére, minden érintett számára jól értelmezhető, kivitelezhető, a jogszabályi és szakmai elvárásoknak megfelelő, az adott nevelési év feladatainak konkrét terve.

Beszámoló: Az éves munkaterv megvalósulásának értékelése.

IX/2. Pedagógiai munka dokumentációi

Csoportnapló: az óvodai csoportnapló az óvoda pedagógiai programja alapján a nevelőmunka tervezésének dokumentálására szolgál. Tartalmát tekintve a 20/2012.(VIII.31.) 91§ EMMI rendeletben megfogalmazott kötelező elemeket tartalmazza.

- **Napirend, hetirend**
- **Nevelési tervet** negyedévre készítünk, melyet az adott időszak elteltével értékelünk, és annak eredménye határozza meg a következő tervezési időszak tartalmát. Az aktuális nevelési terv a gyermekcsoport szabály- és szokásrendszeréhez, a nevelés fő feladataihoz, s az addig elért fejlettségi szinthez igazodik.
- **Negyedéves nevelési terv értékelése** elemzése és értékelése az óvodapedagógus folyamatos feladata. Az értékelés tapasztalatai adnak támpontokat a nevelőmunka további tervezéséhez.

- **Szervezési feladatok negyedévente**
- **Tematikus terv** vagy heti ütemterv formájának, konkrét időkeretének meghatározása az adott nevelőtestület kompetenciája, mely minden óvodapedagógus számára kötelező érvényű. A feladatrendszerünkben kiindulva tervezzük meg a gyermeki tevékenységeket és ezen keresztül a szükséges fejlesztéseket. Tervezésnél nem az ismeretanyag növelésére, hanem a több alkalommal, sokoldalú megközelítésre helyezzük a hangsúlyt.
- **Csoport életével kapcsolatos havonkénti feljegyzések**

Felvételi előjegyzési napló: az óvodába jelentkezett gyermekek nyilvántartására szolgál.

Felvételi és mulasztási napló: az óvodába felvett gyermekek nyilvántartására és mulasztásaik vezetésére szolgál.

IX/3. A gyermekek fejlettségállapotának mérése

Intézményünkben nincs egységes országos kötelező mérési rendszer. Pedagógiai munkánk során viszont nagyon fontosnak tartjuk a gyermekek folyamatos megfigyelését és fejlődési ütemük dokumentálását. E célból a gyermekek fejlődéséről általunk összeállított fejlődési lapot vezetünk óvodába kerülésüktől az óvodai nevelés befejezéséig. Évente kétszer, novemberben és áprilisban rögzítjük a gyermek fejlődési lapján a gyermek fejlettségi mutatóit. Az eredményekről tájékoztatjuk a szülőket is. A konkrét megfigyelések adnak alapot az egyéni differenciált fejlesztés további megtervezéséhez.

Fejlődési lap: a gyermekek egyéni fejlődési ütemének dokumentációja.

X. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI**X/1. Játék**

„A játék a gyermek útja annak a világnak a megismeréséhez, amelyben most élnek és amelyet tovább alakítani hívatottak.” (Gorkij)

A játék az óvodáskorú gyermek alapvető tevékenysége, ezen keresztül tapasztalja meg a körülötte lévő világ sokszínűségét, szerzi ismereteit, tanul. A játék a valóságot tükrözi. A gyermek tapasztalatait, élményeit játsza el sajátos, gyakran átalakított formában.

A játék örömforrás, feszültség levezető szerepe áthatja a gyermekek minden tevékenységét. A játék a személyiségfejlesztés alapvető eszköze. Fejleszti: a gyermek mozgását, értelmi képességét, kreatív együttműködését, érzelmeit, nyelvi kommunikációs készségét, viselkedési szabályait, társas kapcsolatait.

Az óvodában a gyermek első játszótársa az óvónő. Az óvónő játékban betöltött szerepét meghatározza a játéksituáció, a gyermek és a gyermekcsoport igénye. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd, amikor a szabad játékfolyamat kialakult, bevonható társ marad, ill. segítőtve, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

Vegyes csoportjainkban a szociálisan érettebb gyermekek mintát adnak az együtt játszásra.

A játékirányítás alapvető sajátossága, hogy közvetített. Az óvónő a feltételeket, helyzeteket teremti meg. Az irányítás kiterjed a gyermekek világról szerzett tapasztalatainak, ismereteinek állandó bővítésére, elmélyítésére és az élményeket kísérő pozitív érzelmek alakítására. Az óvónő biztosítja, hogy a gyermekek saját elgondolásaikat valósíthassák meg a játékban, hogy fantáziájuk, hangulataik, érzelmeik szabadon megnyilvánulhassanak. Beavatkozásra akkor van szükség, ha a gyermekek egymást zavarják vagy a játék tartalma nem kívánatos viselkedési formák kialakulását váltja ki. Segíteni kell akkor is, ha a gyermekek kérik.

A játék tartalmi formái:

- Gyakorlójáték
- Szerepjátékok
- Barkácsolás
- Dramatizálás
- Bábozás
- Építő, konstruáló játékok
- Szabályjátékok

Kiemelt jelentőségű a gyakorlójáték, szerepjáték, szabályjáték egyensúlyának fenntartása. Különös hangsúlyt kap a szerepjáték megjelenése a napi tevékenységükben. A szerepjáték nevelési szempontból a leggazdagabb lehetőségeket nyújtó játékfajta. Tapasztalataikat, ismereteiket, elképzeléseiket és az ezekhez fűződő érzelmeiket tükrözi. Feltételezi a gyermekek önállóságát, kezdeményezését. A vállalt szerepeken keresztül ábrázolják a valóság számukra lényeges mozzanatait, miközben sokoldalúan megnyilvánulnak és alakulnak a gyermekek közti társas kapcsolatok az együttműködés a kölcsönös alá és fölé rendelés a közös tevékenységben.

a. Célunk

- Minden gyermek számára biztosítani a lehetőséget, az általa kiválasztott játéktevékenységet, melyben feloldódhatnak pozitív és negatív élményei. Ezért arra törekszünk, hogy a különböző játéktípusok jól megférjenek egymás mellett. Így válik a játék kiemelt jelentőségű, tájékozódó, kreativitásunkat fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.
- SNI, HH, HHH, migráns gyermekek számára a szabad játék legyen a szocializáció fő színtere.

b. Feladatunk

- A szabad játékhoz szükséges nyugodt légkör biztosítása, a hely megteremtése.
- A megfelelő játékeszközök beszerzése, kiegészítése és készítése.
- A játék folyamatosságának biztosítása a napirend szervezésében, kiemelt jelentőségének hangsúlyozása a játékra fordított idő meghatározásában.
- Ingergazdag környezet biztosítása a szerepjáték kialakulásához, melyben újra élhetik élményeiket, szimbólumalkotási képességük gazdagodik. (közös programok szervezése, ünnepek jelentősége). Tudatos jelenlétünk biztosítja a játék indirekt irányítását, fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.
- A szociális kreativitás fejlesztése: együttműködési képesség, magatartási és viselkedési módok kialakítása, társas kapcsolatok formálása, konfliktustűrő képesség fejlesztése.
- A gyakorló játék iránti igény biztosítása minden korcsoportban: hang és beszéd játékos gyakorlása, ritmikus mozgást gyakorló játék, eszközök, játékok rakosgatása különböző anyagokkal (homok, víz, papír, textil stb.).
- A barkácsoláshoz szükséges anyagok, eszközök biztosítása.
- A barkácsolásban a gyermeki fantázia, ötletek kibontakoztatásának biztosítása, a gyermeki tervek, célok kifejezésre juttatásának megvalósulása.
- A bábjáték, mint sajátos nevelési tényező biztosítása, mely segíti a gyermek személyiségének

megismerését és formálását.

- Szerkesztő készség és kreativitás fejlesztése az építő és a konstruáló játék terén.
- Az óvónői kreativitásra építve a játékeszközök folyamatos fejlesztése.
- SNI, BTM, HH, HHH, migráns gyermekek személyiségének differenciált fejlesztése játéktevékenységen keresztül, fejlettségtől függő, fokozódó komplexitású játékok megtanítása, megszerettetése.

c. A játék tartalmi formái

- Gyakorlójáték
- Szerepjátékok
- Barkácsolás
- Dramatizálás
- Bábozás
- Építő, konstruáló játékok
- Szabályjátékok

Kiemelt jelentőségű a gyakorlójáték, szerepjáték, szabályjáték egyensúlyának fenntartása. Különös hangsúlyt kap a szerepjáték megjelenése a napi tevékenységükben. A szerepjáték nevelési szempontból a leggazdagabb lehetőségeket nyújtó játékfajta. Tapasztalataikat, ismereteiket, elképzeléseiket és az ezekhez fűződő érzelmeiket tükrözi. Feltételezi a gyermekek önállóságát, kezdeményezését. A vállalt szerepeken keresztül ábrázolják a valóság számukra lényeges mozzanatait, miközben sokoldalúan megnyilvánulnak és alakulnak a gyermekek közti társas kapcsolatok az együttműködés a kölcsönös alá és fölé rendelés a közös tevékenységben.

d. A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére

- Tudjanak együtt játszani társaikkal, szívesen kapcsolódjanak be a közös játékba.
- Legyenek képesek egyszerű építmények, modellek, szerkezetek reprodukálására.
- Alkotó fantáziájukkal új dolgok alkotására is legyenek képesek.
- A kialakított szabályokat betartják, koruknak megfelelő szabálytudattal rendelkeznek.
- A problémahelyzeteket megfelelően kezelik, újszerű megoldásra törekcsenek.
- Játékeszközökben felismerik a hulladékhasznosítás által létrehozott termékeket.
- Ismerjék a játszóhelyek, a játékeszközök helyét, vigyázzanak a játékeszközökre.
- Legyenek a játékban önálló, kezdeményező megnyilvánulásaik, képesek legyenek játékhelyzetek teremtésére.

- Tudjanak a szabályokhoz igazodni és azokat a játék folyamán következetesen betartani.
- Ismerjék a barkácsoláshoz, építéshez szükséges eszközök helyét, használatát.
- Valósítsák meg a barkácsolásban elképzeléseiket, hozzanak létre modelleket, a játékeszközök javításában legyenek önállóak, kreatívak.

e. A megvalósulás folyamata, feltételek megteremtése

- A megfelelő légkör és a megfelelő hely biztosítása a játékhoz.
- A gyermeki fantáziát segítő anyagok, eszközök, álljanak a gyermekek rendelkezésére.
- A játékeszközök folyamatos bővítésére és fejlesztésére törekszünk.
- Az óvónő irányító, segítő szerepe mindig a játszóik igényeihez igazodjon, utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd, amikor a szabad játékfolyamat kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad.
- Az óvónő szituáció érzékenysége segítse elő a különböző fejlettségű és képességű gyermekek együtt játszását, játékkapcsolatok alakulását.
- A csoportszobák berendezéseinél törekszünk a könnyű és gyors átrendezhetőségre.
- A nagyobb teret igénylő játékok szervezésére az öltözőben és az udvaron kerül sor.

X/2. Verselés, mesélés

Az irodalmi nevelés a legszorosabban összefonódik az anyanyelvi neveléssel, a zenével, az énekkel, a mozgásos játékokkal. A mese, a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese és a vers az anyanyelv közegén át emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet, segíti a világ megismerését a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket ad. A mese megfelel az óvodás gyermek életkori szemléletmódjának és világképének. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást, megoldást kínál. Régi értékeket, hagyományokat, szokásokat közvetít. A mindennapos mesélés, verselés a kisgyermek mentálhigiénéjének elmaradhatatlan eleme. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. Óvodánkban a mese, vers témáját főként a magyar gyermekköltészet, népmesék, népi mondókák forrásából merítjük. Emellett helyet kapnak műmesék, külföldi mesék, versek is.

A gyermek saját vers és mesealkotása annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

Az anyanyelvi nevelésnek és a játéknak egyaránt szerves része a dramatizálás, melyen keresztül a gyermekek irodalmi élményei, kiegészülve hangulatukkal, fantáziájukkal. Ezáltal fejlődik személyiségük.

a. Célunk

- A könyv, az irodalom, a művészet iránti érdeklődés megalapozása.
- A magyar kultúra átörökítése.
- Az irodalmi érdeklődés felkeltése az óvodás gyermek szemléletmódjának, világképének megfelelő irodalmi élmények nyújtásával.
- A gyermekekben alakuljon ki a mese és vers szeretete.
- A gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek kialakítása meseélményekkel és a mese képi világának feltárásával, a versek zeneiségével.
- A bábjáték és a dramatizálás eszközeivel a gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és /vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés módja legyen.
- A biztonságos önkifejezés megalapozása a nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel.
- Szülők nevelési szemléletének formálása, a szülői mesélés gyakoriságának növelése.
- SNI, BTMN, HH, HHH, különböző szociokulturális környezetből érkező gyermekek beszédfejlesztése a különböző fejlődési szakaszokban, kommunikációs helyzetekben.

b. Feladatunk

- A gyermekek irodalom iránti érdeklődésének felkeltése és elmélyítése.
- A gyermekek irodalomhoz, könyvhöz fűződő érzelmi kapcsolatának megalapozása, az olvasásra nevelés elindítása.
- Az anyanyelv szeretetére, ismeretére és megbecsülésére nevelés.
- A felhasznált irodalmi anyag igényes összeállítása.
- Az óvodás korú gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése, szókincsük bővítése.
- A gyermekek absztrakt gondolkodásának elősegítése, memória, intelligencia, kreativitás elősegítése, belső képvilágának fejlesztése.
- Népi értékek, hagyományok, klasszikus és kortárs irodalmi művek közvetítése.

c. Tartalom

- Népmese, vers, népi mondókák, dúdolók, ölbeli játékok
- Klasszikus és kortárs irodalmi művek
- Könyvek, folyóiratok nézegetése
- Színházi élmények nyújtása
- Irodalmi élmények reprodukálása, mesekönyvek, leporellók készítése
- Bábozás, dramatizálás

d. A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére

- A gyermekek örömmel várják és igénylik a verseket, meséket.
- Szívesen vesznek részt a mesekezdeményezéseken.
- Saját kezdeményezésre is szívesen mesélnek, verselnek, báboznak, dramatizálnak.
- Képesek önállóan elmondani ismert verseket, néhány mesét, rövid történetet.
- Tudnak meséket, történeteket kitalálni.
- Elkezdett történetet fantáziájuk segítségével képesek folytatni.
- Figyelmesen meghallgatják az óvónénit és a társaikat.
- Bővül szókincsük, fejlődik kifejezőkészségük, kialakul az összefüggő beszéd.
- Megfelelő fejlettségi szintre jut a gondolkodásuk, fantáziájuk, figyelmük, beszédkészségük, beszédfigyelmük.
- Képesé válnak a valós és a mesevilág közötti elvonatkoztatásra.
- Emlékezetükben megtartják az egyszerűbb mesefordulatokat.
- Kialakul a könyv szeretete, óvása, megbecsülése.
- Megismerkednek más népek irodalmi értékeivel.
- SNI gyermek örömmel hallgatja a mesét, szívesen ismételtet verseket, rigmusokat, mondókákat, önmagához képest fejlődik verbális és nonverbális kommunikációs képessége.

e. A megvalósulás folyamata, feltételek megteremtése

- Megfelelő, érzelmi biztonságot nyújtó hely kialakítása, amelynek hangulata magával ragadja a gyermeket.
- Kezdeményezéskor mesebevezető motiváció (pl.: mesepárnák, gyertyagyújtás, zeneszignálstb.) alkalmazása, amely az irodalmi élmény befogadására motiválja a gyermeket.
- Az irodalmi anyag változatos repertoár, amelynek gerincét a magyar népmesekincs alkotja és bővül a világirodalom műveivel.
- Esztétikus és változatos eszközök biztosításával annak elősegítése, hogy gyermekeink megjeleníthessék képileg vagy dramatikusan irodalmi élményeiket.

X/3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Óvodánkban a zenei nevelés törzsanyaga: a népi mondókák, énekes játékok, gyermekdalok, és néhány gyermeknek írt műdal.

A dalos játékok, együttlétek fejlesztik az emlékezetet, gondolkodást, közösségi érzést, figyelmet. Érzelmi hajtóerő a társakkal együtt átélt ritmikus mozgás, a szerepjátékhoz kapcsolódó dalok

szövegének és dallamának átélése.

Az óvodai zenei nevelés a gyermekeket élményhez juttatja, felkelti zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Megszeretteti a gyermekekkel az éneklést, az énekes játékokat és szoktatja őket a szép, tiszta éneklésre. Fejleszti a gyermekek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, játékos zenei alkotókedvét.

A gyermekdalok ritmusából fakadó harmonikus mozgás elősegíti mozgáskultúrájuk fejlődését. A zenei nevelés elsősorban az érzelemre hat, de egyidejűleg az értelemre is. Az együttlét társas örömet is jelent, és fejleszt a zene iránti fogékonyságot, a fogalompárok megértését. Szorosan kapcsolódik az irodalmi- a külső világ tevékeny megismerésére nevelés, a rajz és a mozgás hasonló területeihez, az anyanyelvi neveléssel pedig alapvető és átfogó kapcsolatot mutat.

A néphagyomány és a művészi értékű gyermekdalok, a meghallgatott élő zenei szemelvények felébresztik a gyermekek zenei érdeklődését, alapot adnak a zenei műveltség továbbfejlesztéséhez. A feladatok sikeres megoldása elősegíti a zenei anyanyelv megalapozását. A zenei nevelés nem korlátozódik csupán a foglalkozásokra. A gyermekek a nap folyamán is szerezhettek zenei élményeket: játék közben dúdolgatnak, énekelgetnek, ugyanakkor zörejeket és zenei hangokat is hallanak.

A zenei nevelés területén is arra törekszünk, hogy a foglalkozásaink játékosak, gazdagok legyenek.

a. Célunk

- A zene iránti érdeklődés felkeltése, befogadására való képesség megalapozása.
- A gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, éneklési készségének, harmonikus, szép mozgásának fejlesztése.
- Zenepedagógiai módszerek, ritmikus mozgás, tánc, ének nevelő hatásának érvényesítése.
- Az éneklés, zenélés váljon részévé a mindennapi tevékenységnek, a felnőtt minta spontán utánzásával.
- A szülőföld értékeinek átörökítése a népzene, a népdal, a népszokások és a népi hangszerek megismertetése által.
- Az SNI, BTM, HH, HHH, migráns gyermekek komplex, egyéni ütemű személyiség fejlesztése a dallam, a ritmus, a mozgás és a beszéd összekapcsolásával.

b. Feladatunk

- Zenehallgatási igény kialakítása, a gyermekek zenei élményhez juttatása kötött és spontán módon.
- Az óvónő örömmel vegyen részt a közös éneklésben, énekes játékban, maga is élvezze a játékot, a tevékenységet.

- A gyermekek zenei élményhez juttatása kötött és spontán módon.
- Az éneklés, zenélés megszerettetése.
- Igényes zenei kultúrát képviselő dalok, dalos játékok, mondókák kiválogatása, ezek összeállítása az életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelően.
- Ünnepekhez, hagyományokhoz, jeles napokhoz kapcsolódó, szokások, dalok, zenék megismertetése, ápolása.
- Más népek dalainak, zenéjének megismertetése.
- Zenei képességek, ritmusérzék, éneklési készség, szabad improvizáció, mozgás, zenei ízlés, kreatív zenei kedv fejlesztése.
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal, és zenei képességfejlesztő játékokkal.
- A környezet hangjainak megfigyelése, közös zenei élmények biztosítása, énekes játékok, közös zenélés az óvónő éneke, vokális és hangszeres zene segítségével.
- A kör és egyéb mozgásos játékokhoz megfelelő hely és friss levegő biztosítása. A játékok hangulatának megteremtéséhez változatos, esztétikus, motiváló hatású, élményt előhívó eszközök biztosítása.
- Ritmushangszerek használatának megismertetése.
- Harmonikus szép mozgás alakítása.

c. Tartalom

- Magyar népi énekes- mozgásos játékok, néptánc, népi mondókák, kiszámolók, lovagoltatók, csipkelődő, tapsoltató – csiklandozó mondókák.
- Magyar népszokások, hagyományok, jeles napok, ünnepek dalai, játécai, mondókái.
- Más népek dalai, gyermekeknek írt műdalok, kortárs zenei művek.
- Zenehallgatás: vokális és hangszeres zene, klasszikus, kortárs, nemzetiségek zenei műveinek felhasználása.
- Ritmushangszerek megismerése, megszerettetése, használata.
- Hangszerkészítés (óvónő, gyermek, dajka)
- Természet hangjai. Környezetünk hangjai.

d. A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére

- A gyermekek szívesen játszanak énekes játékokat, gátlások nélkül dalolnak.
- Örömmel énekeljenek, játsszanak dalos játékokat.
- Bátran énekeljenek akár önállóan, egyedül is.

- Önállóan énekeljenek 5-6 hangterjedelmű dalt.
- Énekeljenek vissza dallamot, adjanak vissza megadott ritmust.
- Önállóan érzékeltesse dalban, mondókában a zenei fogalompárokat (halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú)
- Törekedjenek a megismert dalokat, dalos játékokat tisztán, szép szövegkiejtéssel énekelni.
- Dallammotívum alapján felismerik a dalokat, megkülönböztetik a zenei hangokat más zörej hangoktól.
- Érzik és alkalmazzák az egyenletes lüktetést és a dalok, mondókák ritmusát.
- Önálló kezdeményezésre is legyenek képesek dalokat énekelni, dalos játékokat, körjátékokat énekelni, játszani.
- Ismernek néhány hangszert és képesek a ritmushangszerek alkalmazására.
- Tudnak egyszerű tánclépéseket, ismernek néhány térforma alakítási lehetőséget.
- Tudjanak természetes tempóban járni, segítség nélkül tempót tartani.
- Szívesen hallgatnak zenét.
- Érzik a zene – mozgás – nyelv lehetőségeit.
- SNI, BTM, HH, HHH, migránsgyermek szívesen, felszabadultan énekel, részt vesz körjátékban, örömmel használja az egyszerű hangszereket.

e. A megvalósulás folyamata, feltételek megteremtése

- Nyugodt, kényelmes hely, meghitt légkör megteremtése.
- Eszközök, kellékek, hangszerek biztosítása motivációhoz, gyakorláshoz
- Felkészülten, megfelelő hangmagasságban énekeljünk, hangszerjátékkal színesítsük a mindennapi dalainkat.
- Segítsük a gyermekeket az önálló feladatmegoldásban, élményszerzésben, a felnőtt minta spontán utánzásával váljék mindennapi tevékenységgé az éneklés, zenélés.
- Vegyük figyelembe a gyermek fejlettségét, nemzetiségi hovatartozását, ehhez mérten differenciáltan határozzuk meg a zenei fejlesztési feladatokat, pozitív meg- erősítéssel segítsük őket.
- Használjuk a zenepedagógiai módszereket, különös tekintettel a különleges bánásmódot igénylő, magatartászavarral küzdő, valamint SNI, BTM, HH, HHH, migráns gyermekek fejlesztésében (motorikus képesség fejlesztés, kreativitás, önbizalom).

X/4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás és a kézimunka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

A megfigyelés és ábrázolás által formálódnak a gyermekek képzeleti, gazdagodik élmény és fantázia-világuk, tartalmasabbá válnak fogalmaik. Miközben képi formában fejezik ki magukat, nő önismeretük, önbizalmuk, differenciálódnak a cselekvéshez, s annak tartalmához kapcsolódó érzelmeik, fejlődnek alkotóképességeik.

A vizuális nevelés szorosan kapcsolódik más nevelési területekhez. Tartalmában és feladataiban konkrét összefüggést mutat a játékkal és egyéb nevelési területekkel.

Az anyanyelvi neveléshez elsősorban a szavak mögötti képzettartalom formálásával járul hozzá. Az ábrázoló tevékenységhez és annak tartalmához kapcsolódó beszéd ösztönzésével, a mesék, versek képi megjelenítésével a gyermekek gondolkodása, nyelvi kifejező készsége sokoldalúan fejleszthető.

a. Célunk

- Gyermeki igény felkeltése az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az élmények befogadására.
- Vizuális tapasztalatok nyújtása, egyéni fejlettségnek, életkornak megfelelően.
- Szépség iránti vonzódás, művészetek iránti érdeklődés felkeltése, az alkotás örömeinek megtapasztalása.
- Az alkotás örömeinek megtapasztalása, a különböző ábrázolási technikák, anyagok megismerése és alkalmazása során.
- Esztétikai érzékük, szép iránti fogékonyságuk alakítása.
- Ábrázolókézség, kézügyesség fejlesztése, tér-forma, színeképzetük gazdagítása.
- A helyes ceruzafogás elsajátítása.
- SNI gyermekeknél az ábrázoló kedv felkeltése, technikák, eszközök megismertetése.

b. Feladatunk

- Az ábrázoló tevékenység feltételeinek megteremtése (hely, idő, anyag, eszköz).
- Az érdeklődés felkeltése az ábrázoló tevékenységek iránt, lehetőség adása a szabad alkotásra.
- Az egyéni fejlettség figyelembevétele, differenciált fejlesztés, tolerancia, empátia érvényesítése.
- Lehetőség szerint minél több természetes alapanyagú és allergénmentes eszköz használata.

- Az eszközök használatának megismertetése, az alkalmazás során betartandó szabályok közvetítése.
- A különböző anyagok és technikai eljárások bemutatása.
- Az ábrázoló tevékenységgel kapcsolatos higiéniai szokások megismertetése, elsajátítása, betartásának figyelemmel követése.
- A képi, plasztikai, konstruáló kifejezőképességek kibontakoztatása.
- Szín-, arány- és formavilág gazdagítása.
- Az emlékezet, a megfigyelés, a képzelet, a gondolkodás, ízlésvilág fejlesztése.
- A gyermekek életkorának és egyéni érdeklődésének megfelelő műalkotások bemutatása.
- Népművészeti elemek felhasználásával hagyományápolás a környékbeli kézműves tevékenységek megismertetése.
- Manuális képességek fejlesztése, grafomotoros képességek fejlesztése, helyes ceruzafogás elősegítése.
- Az írástanulás előkészítése a díszítőmunkákban (sor, motívum ritmus stb.)
- A térbeli tájékozódó képesség fejlesztése.
- Diszgráfia tüneteinek figyelése, észlelésekor jelzés a szülő felé.
- Mintázáshoz többféle anyag biztosítása (vizes homok, gyurma, agyag, gipsz)
- A mintázási kedv fokozása különböző természetes anyagokkal, kiegészítőkkal (termések, magvak, fűszerek, szárított és préselt növények)
- A környezet esztétikájával, esztétikai értékítéletekkel és művészi értékek bemutatásával ízlésformálás.
- Udvari lehetőség megteremtése az alkotásra.
- A gyermekek alkotókedvének erősítéséhez óvónői bátorítás, útmutatás, dicséret.
- A csoportszoba, öltöző, mosdó és öltözőtér esztétikumának alakításával, fenntartásával a gyermekek ízlésének, környezettudatos szemléletének formálása.

c. Tartalom

- Rajzolás
- Festés
- Mintázás
- Kézimunka
- Barkácsolás
- Képalakítás, képmozaik

- Egyéni és közös kompozíciók rajzolása, festése, kisebb-nagyobb méretekben élmények alapján, vagy elképzelés szerint.
- A rajzolt formák gazdagítása, díszítése a gyermek egyéni tetszése szerinti részformákkal, színekkel, formaismétléssel.
- Mesék, történetek, események elképzelés szerinti ábrázolása. Különböző technikák alkalmazása (batikolás, karcolás, viaszolás stb.)
- Keveréssel előállított színekkel, az egyéni színekkel való élményesítésével, különböző méretű kompozíciók, díszletek festése.
- Építés
 - Különböző anyagokból, tárgyakból építéssel, összerakással, térbeli rendezéssel kisebb-nagyobb formacsoportok kialakítása.
 - Az udvari játékok során az évszaknak megfelelően alapanyagok formálása, alakzatok létrehozása, téralkotó tevékenység fejlesztése.
- Ismerkedés műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, eljárásokkal, esztétikus tárgyi környezettel.

d. A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére

- Képzésben egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket.
- Fejlődik képi, plasztikai, valamint térbeli komponáló képességük, gazdagodik fantázia világuk.
- Örömmel, bátran, biztonságosan használják az ábrázolás eszközeit.
- Élnek az alkotás, létrehozás lehetőségeivel.
- Megismerik a népi, díszítő művészet alapjait, elemeit.
- Szem- és kézmozgásuk összerendezett.
- Helyesen fogják és használják a ceruzát, ecsetet, ollót.
- Ismerik a hat alapszínt, s törekcszenek a változatos színhasználatra.
- Megfelelő a finommotorikus képességük, balról jobbra haladnak rajzolás során.
- Vizuális észlelésük, megfigyelésük, emlékezetük koruknak megfelelő.
- Szívesen alkotnak a többi kisgyermekkel közösen.
- Közös alkotások során képesek a kompromisszumra, ötleteikkel segítik a közös munkát.
- Ábrázolása során kitartóak, akár több napon keresztül is képesek munkálkodni.
- Megfelelő értékítélet alakul ki bennük, tudnak véleményt alkotni saját és mások alkotásairól.
- Becsülje környezete esztétikai értékeit.

e. A megvalósulás folyamata, feltételek megteremtése

- A gyermek életkori sajátosságának és fejlettségének megfelelően az ábrázoló tevékenységének megtervezése (téma, technika, milyen tapasztalatokra épül stb.).
- A szükséges feltételek megteremtése (hely, idő, anyag, eszköz).
- A tevékenység szervezése mindhárom korcsoportban mikro csoportos vagy egyéni formában zajlik.
- A témák megjelölésénél építünk a gyermek élményeire, tapasztalataira, fantáziájára, ötletgazdagságára.
- A technikákkal való ismerkedés során a fokozatosság elvét tartjuk szem előtt, biztosítjuk a változatos anyag használatát, előtérbe helyezzük a természetes anyagokat.
- Az ábrázolás eszközei egész nap folyamán a gyermekek rendelkezésére állnak.

X/5. Mozgás

A mozgás az egész személyiség fejlődését segíti. Kedvezően hat az értelmi és a szociális képességek alakulására. A mozgás az óvodai nevelés minden napjának az egyéni szükségletek és képességek figyelembevételével a része.

Minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk mozgásra:

- szabad játékban
- kötelező testnevelési foglalkozásokon
- mindennapi testnevelésben.

A testnevelés az óvodai nevelés folyamatában a gyermekek egészséges testi és mozgás- fejlesztése útján szolgálja személyiségük fejlődését. Fejleszti a gyermekek természetes mozgását: járást, futást, támaszt, függést, egyensúlyozást, ugrást, dobást. Megismerteti velük a gimnasztikát és néhány talajtorna elemet, labdagyakorlatokat és változatos testnevelési játékokat. Fejleszti testi képességeiket: ügyességet, testi erőt, gyorsaságot és állóképességet. Fontos szerepe van az egészség megőrzésében, megóvásában.

A rendszeres testnevelés kedvezően befolyásolja az egész szervezet növekedését, hozzájárul teherbíró képességének növeléséhez. Fontos szerepet játszik az egészség megóvásában. Fontos tulajdonságok alakulnak és erősödnek meg: bátorság, fegyelmettség, kitartás, egymás segítése, együttműködés. Érthető, hogy a nevelési feladataink közt nagy hangsúlyt fektetünk rá.

A testnevelés foglalkozásokat Dr. Tótszőllősné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában javasolt ütemterve alapján végezzük.

A testnevelés foglalkozásokon használt eszközökből néhányat az udvaron is biztosítunk játéklehetőségként.

a. Célunk

- A gyermekek mozgásigényének kielégítése, testi képességének kialakítása, fejlesztése, az egészséges életmód kialakítására való nevelés.
- A gyerekek szívesen és örömmel mozogjanak.
- A rendszeres mozgással fejlődnek a gyerekek testi, pszichikai, értelmi és szociális képességei.
- Váljék igénnyé, majd szokássá a mindennapi mozgás.

b. Feladatunk

- Mozgás beépítése természetes módon a gyermek tevékenységébe.
- Lehetőség adása arra, hogy az adott gyakorlatot a gyermekek saját képességük szintjén hajtsák végre.
- Mozgásra inspiráló biztonságos környezet kialakítása.
- Természetes mozgásigény megőrzése, a mozgáskedv megőrzése, felkeltése.
- A mozgáskészségek alakítása, a mozgás megszerettetése.
- A rendszeres mozgással az egészséges életmód kialakítása.
- A balesetek elkerülése érdekében a mozgástevékenység szabályainak kialakítása a gyerekekkel közösen, majd azok fokozott betartatása. Szükség esetén a dajka segítségének igénybevétele.
- A mozgásos tevékenység lehetőségének biztosítása a csoportszobában és az udvaron.
- Tiszta, jó levegő biztosítása a csoportszobában.
- A játék, a játékoság elsődlegességének tiszteletben tartása a foglalkozásokon.
- A mozgásos tevékenységek anyagának és eszközeinek a megválasztása során a gyermekek életkorának, fejlettségi szintjének figyelembevétele.
- Odafigyelés a gyermekek optimális terhelésére.
- Testi képesség, fizikai erőnlét fejlesztése (kondicionális, koordinációs).
- Pozitív személyiségtulajdonságok erősítése (alkalmazkodó képesség, akarat tényezők)
- Helyzetfelismerő képesség és egészséges versenyszellem alakítása.

c. Tartalom

- Rendgyakorlatok: alakzatalakítás, menetelés, testfordulatok.
- Gimnasztika – szabadgyakorlatok: kartartások, kar-, láb-, törzsmozgások, nyakizom gyakorlatok, testhelyzetek. Mozgáskoordináció kialakítása érdekében ritmuskeresztetett mozgások végeztetése. Járások-futások: rendes-speciális járások, változó iramú, irányú futások, járások.
- Kéziszer-gyakorlatok.

- Szökdelések, ugrások.
- Dobások.
- Gurulások.
- Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok.
- Játékok: szerep-, utánzó- és futójátékok, szabályjátékok, küzdőjátékok.
- Mozgás a szabadban: évszakoknak megfelelően spontán és szervezett mozgáslehetőségek.

d. A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére

- A gyermekek igényeljük a mindennapos mozgást.
- Teljesítőképességük feleljen meg az életkoruknak, a mozgásban legyenek kitartóak.
- Mozgásuk váljon összerendezetté, harmonikussá, megfelelő ritmusúvá.
- Tudjanak környezetükben tájékozódni, ismerjék az irányokat, differenciáljon a jobb és a bal (csuklószalag nélkül is).
- Szem, kéz, láb koordináció fejlettsége, egyensúlyérzéke feleljen meg az életkori sajátosságoknak. Tartsák be és kövessék az adott szabályokat.
- Tudjanak csoportos versenyjátékban részt venni, eredményesen játszani.
- Alakuljon ki egészséges versenyszellem a gyerekekben: legyenek bátrak, kitartóak, segítőkészek, tudjanak alkalmazkodni, örüljenek a másik sikerének, tudják elviselni a kudarcot.
- Sajátítsák el a testnevelési gyakorlatok helyes technikáját.

e. A megvalósulás folyamata, feltételek megteremtése

- Szükséges torna eszközök biztosítása: tornaszőnyeg, zsámoly, Greiswald tornakészlet, tornapad, karika, labdák, ugró- és mászókötel, hinták, bordásfal, szalagok, babzsák.
- Terem rendezése szükség szerint.
- Folyamatos szellőztetés.

X/6. A külső világ tevékeny megismerése

A környezettel való ismerkedés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat. Általa a gyermekek az őket közvetlenül körülvevő és a tágabb természeti, társadalmi környezetről olyan tapasztalatokat szereznek, amelyek az életkoruknak megfelelő biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz nélkülözhetetlenek. Segíti a gyermekek irányítottan és spontán szerzett tapasztalatainak feldolgozását. Fejleszti megfigyelő képességüket, képzeletüket, gondolkodásukat, emlékezetüket.

A környezet megismerésére nevelés szoros kapcsolatban van más nevelési területekkel. Benne rejlik a gyermek mindennapi tevékenységében az évszakokhoz kapcsolódóan.

Megismeri a természeti és társadalmi környezetét, ismereteit játékában felhasználja, folyamatosan gyakorolja, munkatevékenységében alkalmazza. Tapasztalatokat szerez a környezetében levő tárgyakról, azok jellemző tulajdonságairól, melyek az életkoruknak megfelelő biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz nélkülözhetetlenek.

Személyes kapcsolatainak bővítésével alakul „én” tudata, és mások megítélésének képessége.

A témakörök választásánál törekszünk arra, hogy természetes környezetben megfigyelhetőek és feldolgozhatóak legyenek. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermek sokoldalú tapasztalatot szerezzen szűkebb környezetéről, ezeket kirándulásokkal, sétákkal tesszük élményszerűvé. Így biztosítjuk környezetünk, saját kultúránk megismerését. Tevékenységeink során minden helyzetben a környezetet védve járunk el, hogy életükben váljon szükségletté a környezetvédelem.

Környezeti nevelés

a. Célunk

- A gyermek életkorának és egyéni fejlettségének megfelelően minél több mozgásos és érzékszervi tapasztalat nyújtása az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetükből.
- Az egyetemes, nemzeti a helyi kultúra értékeinek, hagyományainak közvetítése, a kulturált élet szokásainak, a társadalmilag elfogadott viselkedési normák, a helyes érzelmi és erkölcsi viszonyok alapjainak megismertetése.
- A természet szépségeinek, értékeinek megszerettetése, a környezetvédelem fontosságának tudatosítása, a környezettudatos magatartás kialakítása.
- A természeti és társadalmi környezet a gyermekek életkorának megfelelő, egyéni fejlettségéhez igazodó megismertetése, felfedeztetése, tapasztalatok biztosítása, készségek, képességek alakítása.
- A természetet szerető, védő emberi értékek alakítása, környezettudatos viselkedés megalapozása.
- Az adott tájra, helysége jellemző néphagyományok, hagyományok közvetítése.

b. Feladatunk

- A világ megismerése iránti érdeklődés felkeltése közvetlen tapasztalatszerzéssel,
- A gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára alapozott tevékenykedtetés, folyamatos és alkalmi megfigyelések biztosítása, egyszerűbb kísérletek végzése
- A gyermek spontán és irányítottan szerzett tapasztalatainak feldolgozása, rendszerezése, értelmi képességeinek fejlesztése.

- A tapasztalat és ismeretszerzés lehetőségeinek biztosítása /érzelem gazdag légkör, alkalom, idő, hely, eszköz/
- A gyermeki önállóság, döntési képesség, véleményalkotás tiszteletben tartása, elősegítése.
- Ismeretek nyújtása komplex módon, játékos formában, problémahelyzetek teremtetésével, amely válaszkérésre ösztönöz és sikerélményt biztosít.
- A viselkedéskultúra és egészségünk védelmével kapcsolatos szokások, szabályok megalapozása.
- Hagyományok megismertetése, ápolása.
- Környezet szeretetére, védelmére nevelés.
- Az új ismeretet a gyerekek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára építeni, illetve élményeikre, tapasztalataikra támaszkodni.
- A meglévő ismeretek elmélyítése, rendszerezése.
- Témaválasztásnál figyelembe venni a lakóhelyi környezet sajátosságait.
- Változatos tevékenységeket biztosítani a felfedezésre, megfigyelésre.
- Módszereinket, eszközeinket a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazítani: megfigyelés, játékos tevékenységek, szenzitív játékok, problémahelyzet előidézése, kísérletezés stb.
- Ünnepek, és hagyományörzés formájában közvetíteni a nemzeti kultúra értékeit, hagyományait, néphagyományait.
- A környezet szépségét, harmóniáját felfedeztetni.
- Az óvoda közvetlen környékén séták, kirándulások során az évszakok változása során bekövetkező természeti változások megfigyeltetése:
 - az élővilág, az életközösségek felfedeztetése,
 - összefüggések, ok- okozati viszonyok,
 - természeti kincsek gyűjtése,
 - környezetvédelem alapjai, környezetvédelmi szokások,
 - elemi közlekedési szabályok gyakorlása.
- Növények, állatok fejlődéséről, gondozásáról, hasznáról ismereteket nyújtása.
- Közlekedési eszközök, elemi közlekedési szabályok megismertetése.
- Az emberi társadalom normáinak, viselkedési szokásainak megismertetése, elfogadtatása.
- Az embertársaink tiszteletére, szeretetére nevelés.
- A társadalom sokszínűségének megérttetése, a tolerancia, ítélőképesség életkornak megfelelő fejlesztése.
- Sajátos nevelési igényű gyermekeknél sokoldalú tapasztalás által elemi ismeretek alakítása, fejlesztése és rögzítése, egyéni fejlettségnek megfelelően.

c. Tartalom

- Természeti környezetünk témái:
 - évszakok, napszakok, őszelemek
 - időjárás
 - növények (zöldségfélék, fák, virágok, gyümölcsök)
 - állatok (házi és vadon élő állatok)
 - színek, hangulatok
 - természetvédelmi teendők
 - testünk
 - érzékszervek,
- Társadalmi környezetünk témái:
 - óvodások lettünk
 - ahogy növekszünk
 - család, családtagok
 - az óvoda és környezete
 - épületek, műalkotások
 - közlekedés (szárazföldi, vízi, légi)
 - emberi környezet, az emberek munkája, foglalkozások, eszközök,
 - tűzvédelem
 - egészség, egészségvédelem, táplálkozás, vitaminok
 - ünnepek, hagyományok, néphagyományok, jeles napok.

d. A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- Tudja személyi adatait, ismerje meg a családon belüli kapcsolatokat.
- Különbséget tud tenni az évszakok között, gyönyörködni tud a természet szépségében.
- Érzelmileg kötődik lakóhelyéhez, tud ott tájékozódni (ismer néhány utcanevet, üzletet, szolgáltató helyet).
- Felfedezi az összefüggéseket a növények fejlődése, az időjárás, az évszakok és az emberi tevékenységek között.
- Képes csoportosítani az állatokat élőhelyük, táplálkozásuk, életmódjuk, kicsinyeik gondozása szerint.
- Képes csoportosítani az élőhelyeket: ember, állat, növény.
- Kialakulóban van a környezettudatos viselkedés.
- Ismeri és betartja az elemi közlekedési szabályokat. Ismeri a közlekedési eszközöket, képes

csoportosításukra.

- Szívesen vesz részt kiránduláson, sétákon, rendezvényeken.
- Ismeri a hét napjainak nevét, valamint a napszakokat.
- Legyenek élményei, ismeretei hagyományokkal, valamint a népi hagyományokkal kapcsolatban.

Tudja, hol lakik, mi a pontos lakcíme, ismeri a szülei foglalkozását, óvodája nevét. Különbséget tud tenni az évszakok között. Ismeri a növény- és állatvilág gyűjtőfogalmához tartozó pár növényt és állatot. Ismeri a közvetlen környezetében található növényeket, állatokat, illetve a növény- gondozás és állatgondozás egyszerűbb feladatait, szívesen ápolja a növényeket, gon- dozza az állatokat.

Ismeri és betartja az elemi közlekedési szabályokat, felismeri a közlekedési eszközöket.

Részt vesz az elemi természetvédelmi tevékenységekben, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbe- csüléséhez, megóvásához szükségesek. Szívesen vesz részt terepgyakorlaton, kiránduláson, sétákon, kiállításon, rendezvényen. Képes rácsodálkozni a természet szépségeire, ok-okozati összefüggések meglátására.

e. A megvalósulás folyamata, feltételek megteremtése

- A tapasztalatszerzés mindig valódi környezetben történik.
- Intézmények látogatása: posta, orvosi rendelő, bolt.
- Háziállatok természetes környezetükben.
- Évszakok megfigyelése udvaron, óvoda környékén.
- Audiovizuális eszközök, tablók, képek, képeskönyvek egyes témákhoz.
- Népszokások, hagyományok ápolásához anyag- és eszközrendszer: szüreti felvonulás, mulatság, pásztorjáték, lucázás, farsang, kisébábégetés, húsvéti locsolás, májusfaállítás.

A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismerése, matematikai tartalmú ismeretek

Matematikai fogalmakkal a mindennapi életben állandóan találkozik a kisgyermek. A matematikai kifejezések először passzív szókinccsé válnak, később egy részük beépül a beszédükbe.

A matematikai nevelés lehetőséget teremt a környező valóság formáival és mennyiségi viszonyaival kapcsolatos tapasztalatszerzésre. A matematikai jellegű tevékenységek útján is fejlődik a gyermekek közösségi érzése, a munka megbecsülése, szeretete, a gyermekek önismerete, önbizalma, akaratereje, a gondolatok tevékenységgel és szóval történő kifejezésének képessége. A matematikai nevelés az óvodai nevelés minden területével kölcsönhatásban van.

A matematikai nevelés meghatározó szerepet kap a gyermekek képességeinek fejlesztésében elsősorban a következő területeken: tapasztalás, emlékezés, megértés, konstruálás, ítélőképesség.

A matematikai nevelésnek az a legfőbb értéke, hogy olyan módon jutnak a gyermekek matematikai ismeretekhez, hogy közben a gondolkodásuk is fejlődik.

Már Comenius is megállapította, hogy *a matematika az ész csiszolója, a bölcsesség kulcsa, a tehetség köszörűköve. De csak akkor, ha a célja nem kész ismeretek megtanulása, hanem a felderítés, a kutatás-keresés, a felfedezés, a problémamegoldás.*

a. Célunk

- A gyermekek a közvetlen környezetükben végzett tevékenységek során aktív cselekvőként sajátítsák el a matematikai ismereteket.
- A környezet megismerése közben a gyermekek matematikai tapasztalatainak elősegítése, a mindennapi életben szerzett ismeretek tudatos rendezése
- A divergens és konvergens gondolkodás kialakítása.
- A matematikai érdeklődés, kíváncsiság felkeltése, a minket körülölelő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztalása, a logikus gondolkodás megalapozása.

b. Feladatunk

- A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése
- A gyermek környezetének mennyiségi-formai kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztalása, alkalmazása játékos formában.
- Elemi ok-okozati összefüggések felismertetése.
- Logikus gondolkodás megalapozása, fejlesztése.
- Tudatos, tervszerű, differenciált egyénre szabott fejlesztés.
- A játék során adódó spontán matematikai helyzetek kihasználása, a matematikai érdeklődés felkeltése. A megismerő képességek fejlesztése: érzékelés, észlelés, megfigyelés, figyelem, emlékezés, tapasztalás, megértés, problémalátás, problémamegoldás.
- Matematikai összefüggések megláttatása, ítélőképesség megalapozása.
- Matematikai tartalmú játéknál a gyermekek egyéni fejlettségi szintjének, képességeinek figyelembevétele.
- A gyermekek egyéni feladatmegoldásának meghallgatása, a sajátos logika elfogadása, szükség esetén rávezető kérdéssel segítség.
- A gyermeki tevékenység változatos formáinak biztosítása egyéni, páros, mikro csoportos

szervezéssel. Matematikai osztályozás, halmazképzés, soralkotás, rendezés, mérés eszközeinek, helyeinek biztosítása.

- Geometriai eszköztár biztosítása.
- Tapasztalatszerzés síkban és térben.
- Tükörkép, szimmetria felfedeztetése.

c. Tartalom

- Halmazok:
 - Összehasonlítás tulajdonságok szerint
 - Összehasonlítás becsléssel, párosítással
 - Számosság megállapítása (tőszámok)
 - Képzések (ítéletek)
 - Bontások részhalmazra
 - Elemek csoportosítása tulajdonságok szerint
 - Egyesítés
 - Tulajdonságaik változtatása
- Relációk:
 - Mennyiségek összehasonlítása becsléssel, méréssel
 - Kisebb, nagyobb, ugyanakkora
 - Magasabb, rövidebb, ugyanolyan magas
 - Hosszabb, rövidebb, ugyanolyan hosszú
 - Szélesebb, keskenyebb, ugyanolyan széles
 - Nehezebb, könnyebb, ugyanolyan nehéz
 - Előtte, mellette, jobbra, balra
 - Mögött, fölött, alatt, között
 - Elemek rendezése, sorszámnév, sorozatok
- Geometria:
 - kör, négyzet, téglalap, háromszög
 - gömb, kocka, téglatest
 - A „Logikai játék” alkalmazása
 - Térbeli építmények
 - Hosszúság mérése különböző egységekkel

d. A fejlesztés várható eredményei óvodáskor végére

- Alakuljon ki a biztos számfogalmuk a 10-es számkörben.
- Legyenek képesek halmazokkal összehasonlítani, tulajdonság szerint szétválogatni.
- Helyesen értelmezi és használja az összehasonlítás megítélésének fogalmát: hosszabb-rövidebb, kisebb-nagyobb, több-kevesebb stb.
- Ismeri az irányokat, és helyesen értelmezi feladatvégzése során: jobbra-balra, előre-hátra, lent-fent stb.
- Helyesen használja a névutókat.
- Logikus gondolkodása életkorának megfelel, problémamegoldó készsége jó.
- Felismeri a sorba rendezés logikáját, azt képes jól folytatni, legalább 3 elemszámmal.
- Meg tudja különböztetni a tő- és sorszámneveket.
- Az alapvető síkidomokat felismeri, azonosítja: kör, négyzet, téglalap, háromszög.
- Az alapvető mértani testeket felismeri és megnevezi: kocka, gömb, téglatest.
- Képes részekből az egészet kirakni.
- Van tapasztalata a tükörképről, szimmetriáról.
- Azonosságokat, különbözőségeket képes felismerni és megfogalmazni.
- Rendelkezik az iskolai alkalmassághoz szükséges matematikai tapasztalatokkal.
- SNI gyermek az elemi ok-okozati összefüggéseket felismeri, sokrétű tapasztalatot szerez közvetlen környezetéből, abban tájékozódni tud.

e. A megvalósulás folyamata, feltételek megteremtése

- A külső világ megismerését – amelybe beletartozik a matematika tartalmú tapasztalatok szerzése óvodai nevelésünk egészében érvényesülő folyamatként kezeljük.
- Tudatos, tervszerű szervezéssel biztosítjuk a gyermek környezetével kapcsolatos gazdag tevékenységrendszert, ezáltal segítjük a gyermekeket a biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz, (alkalom, idő, hely, eszköz)
- Lehetőség szerint az ismeretek nyújtása szabadban, természetes környezetben történjen.
- Lehetőséget biztosítunk spontán és játékos tapasztalatszerzésre, alkalmi és folyamatos megfigyelésekre (kísérletek)
- Életkori sajátosságuknak és egyéni fejlettségüknek megfelelően alkalmazzuk a természettudományos kifejezéseket, amelyek először passzív szókincsé válnak, majd beépülnek beszédükbe.
- Tapasztalatok szerzését irányítottan végezzük, az egyéni sajátosságokat figyelembe véve.
- A tevékenységeket változatos formában egyéni, páros, mikrocsoportos szervezéssel, megfelelő

hely, idő, eszköz, anyag segítségével biztosítjuk.

- SNI, BTM, HHH, HH, migráns gyermekeknél kiemelt jelentőségű a már elsajátított ismeretek, jártasságok, készségek állandó gyakorlása, illetve az új ismeretekbe való beépítése.
- Legfontosabb az elvonatkoztatás, általánosítási folyamat segítése játékban és a szociális folyamatokban.

VIII/7. Munka jellegű tevékenységek

A munka célra irányuló tevékenység, felelősséggel jár, elvégzését külső szükségesség indokolja. Az óvodában a munka elsősorban közösségért végzett tevékenység. A gyermekek éppúgy, mint a játékot, általában könnyedén, örömmel végzik, élvezik az elért eredményeket. Többnyire külső irányítással folyik, a gyermekektől belső fegyelmet, kötelezettségvállalást és annak teljesítését igényli. A munka végzése közben - az óvónő céltudatos irányításával - a gyermekek megfigyelést végeznek, tapasztalatokat, ismereteket szereznek természeti, társadalmi környezetükről.

A munka hozzájárul az értelmi képességek fejlődéséhez azáltal, hogy megalapozza a munka iránti tiszteletet. Munkavégzés közben formálódnak és egyre pontosabbá válnak a munkához szükséges készségek.

a. Célunk

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tanulással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munkajellegű játékos tevékenység. Az egyéni sajátosságok figyelembevételével formáljuk a gyermek önkéntességén alapuló önmagáért és a közösségért végzett tevékenységet.

b. Feladatunk

- Valamennyi korcsoport részére biztosítjuk az életkoruknak megfelelő munkához szükséges feltételrendszert.
- A munka az óvodás gyermek részére önkéntes, játékos jellegű legyen.
- A gyermek saját személyével kapcsolatos munkakészségek elsajátítása után jusson el oda, hogy a közösség érdekében is szívesen végez munkát.
- Lehetővé kell tennünk, hogy a gyermekek minden olyan munkát elvégezzenek, amelyet önként, örömmel és balesetveszély nélkül megtehetnek.
- A munkajellegű tevékenységek végzése során ismertetjük meg a gyermekekkel a takarékoskodás lehetőségét (pl.: használati tárgyak, villany, víz stb.)

- Munkamegosztásra nevelés – saját és mások munkájának megbecsülése.
- Az óvónő tanítsa meg a gyermekeket a feladatok elvégzésére. Ismertesse meg velük az adott munka eszközeit, azok ésszerű használatát, a munka legcélszerűbb fogásait, azok sorrendjét, a munka ellenőrzésének módjait.
- Csak olyan munkát bízjon a gyermekekre, amelynek elvégzésére megerőltetés nélkül képesek.
- A gyermekek mindazokat a feladatokat, amelyeknek ellátására képesek, végezzék is el.
- Az óvónő értékelje a munkát.
- Reális, az egyéni fejlődést figyelembe vevő értékelésével segítse a gyermeket az adott feladat jobb megoldására, ébresszen kedvet a többi munkához.
- Az óvónő teremtsen meg a gyermekek számára az életkorukhoz, erejükhöz mért munkalehetőségeket.
- Az óvónő segítse a szülőket, hogy vegyék komolyan, tartsák tiszteletben gyermekük munkáját, megbízatásait, legyenek segítségére annak elvégzésében.
- A munkavégzés értékelése ne maradjon el, reális, a gyermek fejlettségének megfelelő legyen.
- A munkavégzés okozzon sikerélményt a gyermek számára.
- A felnőttek feladata a balesetvédelmi és higiéniai szabályok betartása és betarttatása.

c. Tartalom

Alkalomszerű munkák egy része időről-időre szabályosan ismétlődik, tehát tervezhető, másik része esetleges. Alkalomszerű munkának tekinthető a környezet rendjének biztosítása. A gyermekek erejükhöz mérten részt vesznek a rend fenntartásában, a csoportszoba átrendezésében. Segítenek a csoportszoba díszítésében, a terítők, asztali díszek elhelyezésében, a babaszoba elrendezésében. Óvónőjük egyéb megbízatásainak önállóan eleget tesznek, tárgyakat elkérnek, átadnak, üzeneteket továbbítanak óvodán belül.

Az öltözőben és a mosdóban segítenek a tisztaság és a rend megőrzésében. Segítenek a foglalkozásokon használt eszközök előkészítésében.

Ajándékokat készítenek közös ünnepeikre vagy más alkalmakra.

Segítik a kisebbeket és egymást az öltözködésben, a vetkőzésben, teljesítik az óvónő egyéb megbízatásait.

d. Fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- A rájuk bízott, vagy önként vállalt feladatokat igyekezzenek önállóan elvégezni.
- Ismerik a jól elvégzett munka örömét (sikerélmény).
- A saját és mások munkájának eredményét megbecsülik.

- Igényesek saját maguk, és környezetük rendjével kapcsolatosan.
- Szívesen segítenek társaiknak és a felnőtteknek egyaránt.
- Megtanulják a szerszámok és eszközök használatát.
- A munkajellegű tevékenységek által képesek egymás között a munkamegosztásra, az önálló döntésre, fejlődik kitartásuk, felelősségérzetük, segítőkészségük.

e. A megvalósulás folyamata, feltételek megteremtése

- Nyugodt légkör.
- Elegendő idő.
- Megfelelő hely biztosítása.
- Alkalmi munkák esetén:
 - ünnepi készülődés
 - udvar és teremrendezések
 - játékok javítása
 - egyéni megbízások
- Növények gondozása:
 - Növények folyamatos megfigyelése – öntözése, száraz levelek leszedése, átültetés.
 - Gyűjtőmunkák végzése: a gyűjtött anyag elhelyezése, rendezése.
- A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést, és folyamatos konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

VIII/8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás egyrészt spontán, másrészt a nevelési célok érdekében sajátosan szervezett tevékenység. A megfigyelés, az emlékezetbe vésés és felidézés ebben az életkorban a gyakorlati tevékenységbe ágyazottan fejlődik. A megismerés fokozatosan áttevődik a képszerű, szemléltetés gondolkodás színterére. A fogalmi gondolkodás azonban csak később kezd kialakulni. A gyermekek a cselekvéses műveleteket, az összefüggéseket, a beszéd szintjén képesek megérteni és kifejezni. A szóbeli kifejezés a gondolkodás és a beszéd tudatossá válásának, az értelmi képességek fejlesztésének fontos eszköze. A tanulás a gyermekek világképének alakulását is befolyásolja. Hatására a gyermekek tapasztalatai rendeződnek. Pontosabbá válik érzékelésük, észlelésük, megfigyelőképességük, tartósabb lesz figyelmük, emlékezetük, gazdagodik fantáziájuk, fejlődik beszédük és gondolkodásuk képessé válik problémák felismerésére és megoldására.

Az óvodában a gyermekek spontán, önkéntelen módon tanulnak, ezért az óvónő a gyermekek

megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére támaszkodva irányítsa a tapasztalat - és ismeretszerzés folyamatát. A gyermekeket a tanulásban a kíváncsiság, az óvónőhöz fűződő érzelmi kapcsolat, a foglalkozási helyzet motiválja. Az óvónő a gyermekek kérdéseire, megjegyzéseire építve vezeti a tapasztalat- és ismeretszerzés folyamatát. A foglalkozások szabad légköre, a gyermeki megnyilatkozások lehetősége biztosíték arra, hogy megismerhesse a gyermekek érzelmeit, gondolkodásának, nyelvi fejlettségének szintjét.

a. Célunk

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciájának fejlesztése, attitűdök erősítése és a képességek fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése. Minden gyermek önmaga lehetőségeihez képest fejlődjék!

b. Feladatunk

- Pszichikus funkciók fejlesztése (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás), s az ehhez kapcsolódó tevékenységek biztosítása.
- Az óvodai tanulás feladata nem csak és nem elsősorban az információk bővítése, hanem a képességek fejlesztése.
- Egyénre szabottan, differenciáltan, az egyes gyerekekhez igazított módszerekkel, eszközökkel lehet csak hatékony.
- Olyan tanulási helyzetek teremtése, ahol rendeződnek a gyermekek tapasztalatai, alakul énképük és világképük, ahol megismerhetik a felfedezés, a kutakodás örömeit.
- Amely a gyermeket minél több örömet nyújtó, életkoruknak megfelelő és egyben képességeiket fejlesztő tevékenységekre motiválja.
- A gyermekek képességeinek, fejlettségének alapos megismerése után, differenciált fejlesztés és egyéni bánásmód.
- A játékba integrált, cselekvéses gondolkodási formák megteremtése.
- Mutassunk példát, követhető mintákat az együttműködésre, társas kapcsolatokra, helyes viselkedésre, amelyekkel előbbre juthatunk, mint a kényszeres tanulással.
- A gyermekek megismerési vágyának, kíváncsiságának, sokoldalú érdeklődésének kielégítése.
- Kezdeményezni, azután hagyni, hogy a gyermek szabadon kibontakoztathassa képességeit.
- Képszerű és szemléletes gondolkodás kialakítása, az iskolai életre való felkészítés.

c. Tartalom

- Az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységekben megvalósuló tanulás kötetlen, illetve kötött formában.
- Spontán tapasztalatszerzés játékosan.
- Az utánzásos minta, modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás (szokások alakítása).
- A cselekvéses tanulás.
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés.
- A gyakorlati problémamegoldás.

d. A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére

- Azzal tudjuk ápolni a gyermek képességeit, hogy mindig nyitottak vagyunk kíváncsisága kielégítésére, miközben mi is hajlandóságot mutatunk a világ meglátására.
- Ismerje saját értékeit, érezzük annak jelentőségét, hogy nem részesíthetjük előnyben a mi elképzelésünket a gyermek szükségleteivel szemben, hanem azok ápolása különböző lehetőségek biztosításával, melyek működésbe hozzák, formálják azokat.
- Kitartást, akaratot ahhoz, hogy képes legyen azt tenni, amihez kedve van, és abban kiteljesedhessen. Szabadságot, lehetőséget arra, hogy elképzelései, szükségletei szerint tevékenykedjen.
- A gyermeknek igényévé válják a csoporttal való együttműködés, ugyanakkor – ha arra van igénye – egyedül is tevékenykedhessen.
- A szokásrendszeren és az együttélésből fakadó interakciókon keresztül fejlődik normarendszere, mely a további fejlődési szakasznak, az iskoláskornak az alapja.

e. A megvalósulás folyamata, feltételek megteremtése

A tanulás megszervezése:

A tanulás formái a kötetlen vagy kötött foglalkozás. A kötetlenség a gyermek önkéntes részvételét jelenti. A kötött foglalkozás más magatartást igényel a gyermekektől, részvételük nemcsak a belső szándéktól, hanem az óvónő által kitűzött feladattól is függ.

Intézményünkben a tevékenységek tervezésekor a kötetlen szervezési formát részesítjük előnyben.

Módszereink és nevelési munkánk racionális megítélése érdekében az óvodából kikerülő gyermek fejlődését a továbbiakban is figyelemmel kísérjük. Tapasztalatainkat elemezzük, óvodai nevelő munkánkat ennek alapján folytatjuk, vagy módosítjuk.

XI. AZ ÓVODAI MUNKA ELLENŐRZÉSE, ÉRTÉKELÉSE

Az óvodában folyó pedagógiai munka ellenőrzésének adminisztrációs alapját az óvoda dokumentumai képezik. Az intézményi szintű ellenőrzésért az intézményvezető a felelős. A csoportban folyó pedagógiai munka ellenőrzésének adminisztrációs alapját a csoportnapló, az óvónők által készített tervek, a gyermekek fejlődéséről készült jegyzetek alkotják.

A belső ellenőrzés legfontosabb feladata az óvodában folyó pedagógiai tevékenység hatékonyságának mérése, valamennyi pedagógiai tevékenységre kiterjed. Célja az esetlegesen előforduló hibák mielőbbi feltárása, majd a feltárást követő helyes gyakorlat megteremtése. A pedagógiai munka belső ellenőrzésével szemben támasztott követelmények:

- fogja át a pedagógiai munka egészét
- segítse elő valamennyi pedagógiai munka emelkedő színvonalú ellátását
- a foglalkozásokkal szemben támasztott követelményekhez igazodva mérje és értékelje a pedagógus által elért eredményeket,
- támogassa az egyes pedagógiai munka legcélszerűbb, leghatékonyabb ellátását
- biztosítsa, ill. segítse elő a fegyelmezett munkát
- támogassa a vezetői utasítások, rendelkezések következetes végrehajtását, megtartását
- hatékonyan működjön a megelőző szerepe

A pedagógiai munka belső ellenőrzésére az intézmény vezetője jogosult. A pedagógiai munka belső, valamely témájú, területre vonatkozó ellenőrzésére az intézmény valamennyi pedagógus dolgozója javaslatot tehet.

Az ellenőrzés kiterjed:

- a dokumentumokra
- a csoportban folyó nevelőmunkára
- a technikai dolgozók munkájára

Az ellenőrzés tapasztalatait az érintett dolgozóval ismertetni kell, aki arra írásban észrevételt tehet.

Intézményi önértékelés:

Az intézményi önértékelés keretében 5 évente az intézmény teljeskörűen értékeli pedagógiai munkáját. Az intézményi önértékelés tartalmi elemeit a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet határozza meg.

XII. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

A Helyi Óvodai Nevelési Program érvényességi ideje: **2023.09.01.- 2028.08.31.**

A Helyi Óvodai Nevelési Program az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja alapján készült.

Felülvizsgálatának és átdolgozásának indokai:

Tartalmi- és jogszabályváltozás, Alapító Okirat módosítása.

XIII. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Helyi Óvodai Nevelési Programot

Készítette: Kiss-Farkas Petra Brigitta

Vargáné Németh Katalin

.....

óvodapedagógus

.....

intézményvezető

Véleményezte:

.....

Szülői szervezet elnöke

Jóváhagyta:

.....

Fenntartó Társulás Elnöke

Felsőrajk, 2023.09.01.